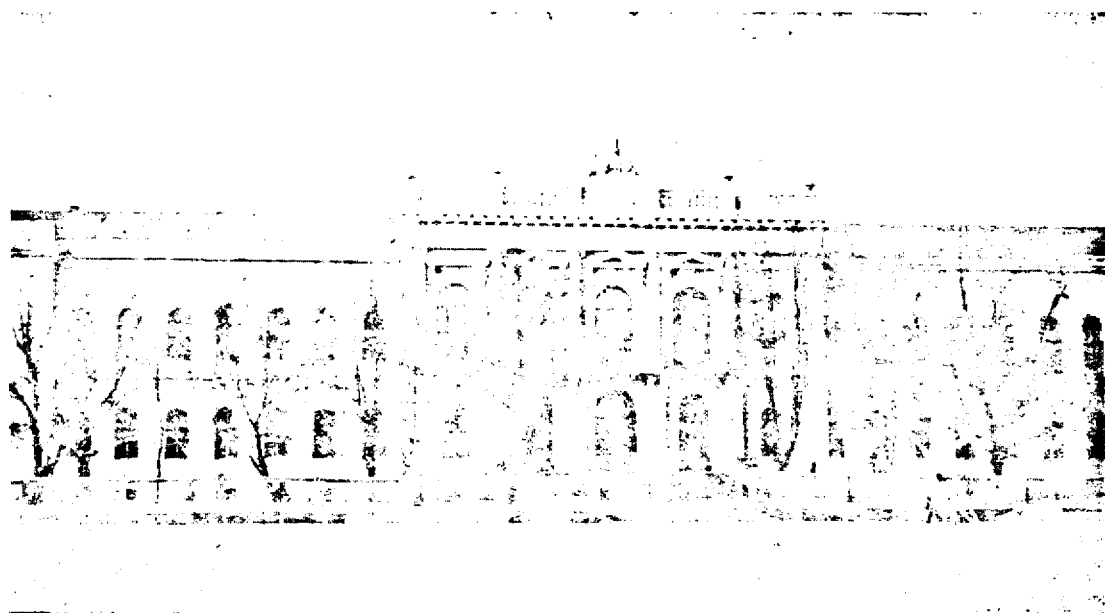


05
L12

227213D

LABOREMUS

REVISTĂ A ELEVILOR



LICEUL „IOAN SLAVICI”
ARAD

Nr. 5 – iunie 1969

CUPRINSUL

revistei LABOREMUS nr. 5

Pag.

EVOCĂRI :

1. George Topîrceanu

Rodica Filipaş

INCERCĂRI CRITICE :

5. Eminescu — poet selenar

Rodica Dehelean

6. De la pastelul lui Alecsandri la ciclul

Sonia Maderer

„Mirabila sămînţă” de Lucian Blaga

9. Liviu Rusu : Logica frumosului

Călin Manilici

INCERCĂRI LITERARE

10. Patria — versuri

Ion Purza — Bulgăruş

Miinile

Călin Dan

Arad

Prescilia Lezeu

Drum în negură

Alexandru Anghel

11. Doina Dorului, Ninsoare, Paetele cerului

Georgeta Precup

Amurg

Grigorie Georgiu

Să dai cuvintelor viaţă

Sorin Enescu

12. Minute grele — Izgalmas percek —

Daroczy Iona

13. Dacă aş fi eu marea

Georgeta Precup

14. Pe apa Mureşului la insulele Aradului

Viorica Vulpe

17. Ulciorul, Vis, Adolescenţă

Michael Iovin

18. Prietenie

Prescilia Lazeu

19. Portretul lui Fifi, Fifi la săniuş

Liana Timofticiuc

Marea

Mariana Mic

DIN LITERATURA UNIVERSALĂ

22. Somerset, Maugham : O gustare

Octavian Ruxanda

INCERCĂRI ŞTIINŢIFICE

25. Probleme de chimie

Zamfir Jitaru, Cornel Ila,

Probleme de fizică

{ Oxenfeld, Florica Suciu, Petru
Ciorău, Vasile Bologa, Alexan-
dru Anghel.

Probleme de matematică

Voicu Boşcai

MOZAIC

27. Cum a devenit Giotto pictor (trad.)

Dorin Moş

28. Spartacus

Mihaela Şerban

Leonardo da Vinci

Nagy Ana — Maria

29. Istoria telefonului

Silviu Cucui

SĂ NE RECREEM

30. Arta modernă

Voichiţa Boşcai

31. Ei se numesc „HiPi”

Kabat Maria

32. Ancheta noastră

Michael Iovin

CALENDAR ŞCOLAR

33. Scoala performanţelor sportive

Gheorghe Petronius

34. Orchestra noastră

Kasa Iuliana

File de calendar

36. Definiţii — rebus —

Traian Savinescu

Războaiele punice — rebus —

Eugen Crişan

DESENELE EXECUTATE

Nagy Ana — Maria

pag. 2, 18, 28

Michael Iovin

pag. 3, 4, 17, 17

Tamas Ienő

pag. 12, 14, 16, 31, 32

Emil Anghel

pag. 20

Octavian Ruxanda

pag. 36



GEORGE TOPÎRCEANU

Rodica Filipaş,
Clasa a XI-a C

„Dacă la vreo şezătoare literară apărea pe scenă Topîrceanu, notează Demostene Botez, sa-
la izbucnea spontan în aplauze. Dar nu în aplauze reci, care manifestă o admiraţie cerebrală, ci
într-un joc zglobiu al mişcărilor, mărturie de mulţumire şi plăcere şi o schimbare totală în fiziono-
mia şi atmosfera sălii”.

De ce se întâmpla acest lucru? E foarte firesc: G. Topîrceanu vibra de întreaga gamă de
sentimente, trecea de la delicateţe şi duioşie la caustic, un poet glumeţ şi totuşi atât de grav.

Poetul s-a născut în Bucureşti, la 20 martie 1886. După ce termină cursul primar, urmează
liceul „Matei Basarab”. Mai târziu scria că în această perioadă a avut primul contact cu literatu-
ra, eram în clasa a III-a primară când am descoperit că pot să fac versuri. Ele mi s-au prezentat
la început cu un aer de nevinovaţie... Nici nu banuiam eu pe atunci peste ce pricopseală am
dat. Nu ştiam că microbul literar când găseşte teren favorabil e destul să pătrundă o singură
dată în organism, ca să nu mai scapi de el o viaţă întreagă, până când te face statuie!... În cla-
sa a IV-a liceala scriu versuri sub influenţa lui Eminescu, iar dintre străini Byron îl fascina
pe tânărul poet.

Debutul şi-l face în 1905. Era încă pe băncile liceului, când foaia literară „Duminică” şi
„Revista noastră” îi publică primele încercări literare. Colaborează apoi la o serie întreagă de
reviste, dar „Viaţa românească” închide în paginile ei cea mai însemnată parte a operei lui G.
Topîrceanu. După absolvirea liceului (1906), G. Topîrceanu solicită posturi administrative, din
cauza situaţiei materiale precare, care totuşi nu-i poate stăvilă dorinţa de a urma cursuri uni-
versitare, şi îată-l în 1909 înscris la Facultatea de drept. Tot acum îl întâlnim student la Facul-
tatea de litere şi filozofie, pe care nu va reuşi să o absolve, tot din aceleaşi motive materiale.

Spre toamna anului 1911, poetul se mută, la invitaţia lui G. Ibrăileanu, la Iaşi, ca subse-
cretar al „Vieţii româneşti”. Acest oraş, de „harnici dascăli, de poeţi şi cărturari”, îl va cuceri
îndată pe G. Topîrceanu: „Mi-a plăcut de la început Iaşul cu grădinile lui înflorite, cu garduri-
le dărăpănate, cu părăsirea şi murdăria lui proverbială — căci oricâte straturi de glod s-ar de-
pune acolo, tot nu va putea să astupe vreodată urma paşilor lui Eminescu, urma ciobotelor de
înft ale diaconului Creangă, urmele atîtor oameni iubiţi de altădată... Cum era să nu-mi placă?”

Iată cine era George Topîrceanu, omul impresionat de tot şi de toate, distingînd în cel mai
neînsemnat lucru profunda lui semnificaţie. Convins că *arta* nu există în afara realităţii şi că ta-
lentul un se realizează fără o muncă îndelungată şi anevoioasă, el cerea tinerilor respectarea ade-
varului vieţii, sinceritatea, conştiinciozitatea artistică. Apariţia „Baladelor vesele” şi „Parodiilor
originale” îl consacră definitiv pe autorul lor. Şi nici nu se putea altfel cu minutorul acelu
vers care se impune prin vervă şi umorul său de o valoare cu adevărat neîntrecută.

După război, care-i întrerupe studiile, activitatea literară a lui G. Topîrceanu se desfa-
şară tot mai rodnic. Iubitor al micilor vieţuitoare, adesea putea fi văzut în grădina Copoului,
stînd ceasuri întregi să urmărească mişcările delicate ale unei gîze sau să admire uimit stralu-
cirea stropilor de rouă. Fiinţele plăpînde şi gingaşe suscitau cu deosebire lirismul poetului.

Alături de edițiile revizuite și îmbogățite ale „Baladelor...” și „Parodiilor...”, poetul publică noi volume de versuri și proză: „Migdale amare”, „Serisori fără adresă”, „Pirin-Planina”.

Dar iată că boala începe să-l mistuie, nu-i mai dă răgaz să-și șlefuiască minunatele diamante care încintau atât pe cititori. Poetul e tot mai istovit și primavara anului 1937 îl prinde la Viena, într-un sanatoriu. La 7 mai al aceluiași an, poetul murea în casa lui Demostene Botez, la Iași. Era noapte, ploua. „Bătă vântul în brazi... Asta-i toată copilăria mea. Ca pe valea Topologului... Valenii... Marea...”

Despre poetul care a cîntat sentimente adînc omenești, satirizînd lumea care le înecase în banalitate și trivial se pot spune multe. Ce domină la el este optimismul, care izbucnește în baladele și rapsodiile sale, unde cîntă natura. Și apoi marea varietate de sentimente și preocupări. Este un poet liric care nu înțelege cum ar putea fi desparțit sentimentul naturii de cel al dragostei. Este îmbătat de mireasma cîmpurilor înflorite, dar zugrăvește și chipul iubitei „în orice strop de rouă” și-n „negre razmeriști”. Iubirea îi „aleargă pe drumuri lungi de flori”, „adoarme pe-un maldăr de suflete”.

Genul pastelului miniatural este ridicat pe culmi aproape necunoscute. Florile și gizele sînt văzute cu ochiul unui îndrăgostit: gingășia unui fir de iarbă, puritatea unui bob de rouă îi sugerează și ele dragostea. Gîndul că viața miniaturalelor ființe va fi năbușită de gerul aspru al iernii îl întristează. Risul său, un ris printre lacrimi:

*Dar cînd știu c-o să rănghete
Iarna mizerabilă,
Mă cuprinde o tristețe
Iremediabilă.*

Adevărul e că zugrăvind dramele micilor viețuitoare, poetul se gîndește în permanență la om. Poetul personifică, în chip ingenios, flori, păsări, gize, urmărind apoi „psihologia” lor specială. În cadrul unei adevărate simfonii cromatice se desfășoară preludiul toamnei:

*Iat-o!... Sus în deal, la strungă,
Așternînd pămîntului
Haina ei cu trenă lungă
De culoarea vîntului.
Sa ivit pe culme Toamna,
Zîna melopeelor,
Spaima florilor și Doamna
Cucurbitaceelor.*

Sau plasticitatea cu care descrie o libelulă care amintește de arta delicată a gravorilor și bijutierilor:

*Ios, pe-un vîrf de campanulă
Pururea-n vibrație
Și-a oprit o libelulă
Zborul plin de grație!
Mic, cu ochi ca de balaur,
Trupul fin se clatină,
Juvaer de zmalț și aur
Cu sclipiri de platină.*



„Rapsodii de toamnă” demonstrează că umorul și duiășia lui G. Topîrceanu cresc pe același tulpine: atitudinea adînc omenească.

Cum să nu te impresioneze „Balada morții”, care, dezvoltînd ideea morții ciobanului din „Miorița”, contopirea lui cu natura, purificarea sub murmurul izvoarelor, ne pune în fața unei probleme sociale fundamentale, cea a proletarietului agricol, produsul unei orînduiri nedrepte. Sau „Migdalele amare”, cînd o „banală cioară intră victorioasă în literatură, însoțită de nu mai puțin de patruzeci de comparații. „Migdalele amare”, care aduc atîta delectare... Sau de ce nu cele „Trei romănțe pentru mai tîrziu”, după cele ale lui I. Minulescu:

*Trei versuri mici
Din trei poeme
Pe care trei poeți deodată
În trei orașe le-au cântat*

(Romanța automobilului)

Poetul sentimental care scrie „Rapsodiile de toamnă“, care închina versuri la fel de pline de entuziasm primăverii în „Rapsodii de primăvară“, poetul care s-a apropiat cu atita umană înțelegere și duioșie de lumea miniaturală a gîzelor, păsărilor, plantelor, care se înduioșează la gîndul că va sosi iarna „mizerabilă“ cuprinzîndu-l o tristețe „iremediabilă“, trece adesea de la surisul juvenil, care ascunde uneori adînci semnificații, la protestul direct, ascuțit la adresa orînduirii nedrepte.

Așa ne apare poezia „Noapte de mai“, mesajul acesta pentru o viață mai bună, de care să se bucure și bietul cizmar. Iată-l devenind sentimental, privind pantoful delicat de bal, gîndindu-se la stăpîna lui, frumoasă „ca o floare“ și de ce nu la el însuși „frumos ca un locotenent“, bucurîndu-se de luxul care-i înconjoară... E o dorință atît de sinceră, o dorință care te cuprinde, care te face să uîți cine este de fapt personajul. Dar iată că el nu uită, revolta izbucnește, alungă vedeniile, devine orator în fața unei mulțimi imense pe care o îndeamnă la revoluție. Totul este însă o iluzie fugară:

*„Dar pînă atunci, la judecată
Pe trepiedul tău barbar
Cu fruntea-n mină răzîmată
Ai adormit...
Sărman cizmar!“*

Și cîte alte aspecte din lumea celor plini de griji și de nevoi dar mereu același suris juvenil despre care am mai amintit, nu îngheață.

De ce n-am căuta să pătrundem și în adevarata viață a tînarului din „Balada chirișului grabit“, de ce n-am căuta să înțelegem că sub o glumă perpetuă se ascunde grija amară a zilei de mîine?

Dar, el rîde, rîde de propria-i durere și „voiajul“ sau continuu e plin și el de peripeții, umor:

*„Mai sus, într-o cameră mică,
Făceau împreună menaj
Un moș, un actor și o pisică“*

Apoi rar:

*„Rămîi sănătaasă cucoană
Că-mi iau geamantanul și plec“*

Și astfel, goana nesfîrșită sugerează plin de vivacitate o viață mic burgheză, fără nici o perspectivă.

Optimismul, acest tonic al vieții, triumfă deci mereu și se revarsă ca o apă imensă în baltă și rapsodiile sale.

*„De prin balcoane
Și coridoare
Albe tulipane
Filșii-e-n soare
Les gospodinele
Luți ca albinele
Părul le flutură
Toate dau zor“.*

(Rapsodia de primăvară).

Nu în construcții alambicate își găsește el poanta, ci în vorbirea simplă. După Șt. O. Iasif și Dim. Anghel, G. Topîrceanu înscrie o treaptă nouă în istoria umorului satiric românesc.



Iată cum motivează poetul pentru ce n-a concurat la premiile Academiei:

Intîi, fiindcă mi-a fost lene...

Al doilea, nu-s modernist

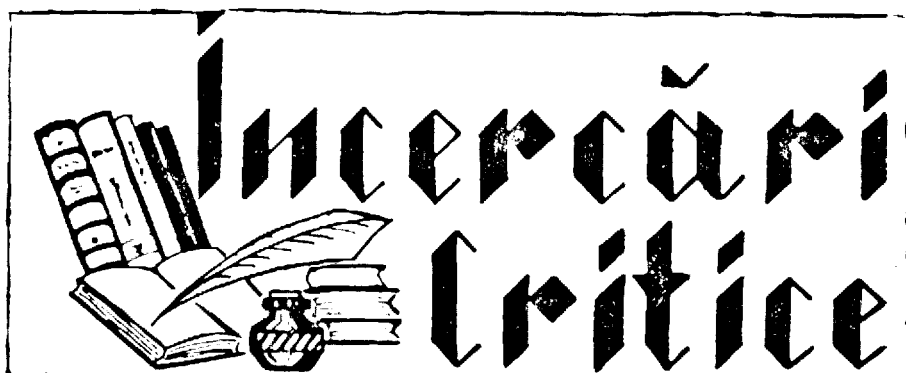
Sentimental, ca Demostene

Și nici ca Blaga — futurist.

Mînuind cu agerime arma risului, în satirizarea lumii capitaliste, vibrînd în fața frumuseților naturii, ale vieții, ca un adevărat poet liric, Topirceanu se situează în literatura noastră alături de scriitorii clasici.

Este un poet iubit de masele largi de cititori, un poet care o să primească adevărata recompensă în zilele noastre, după cum el însuși prevedea „trecerea” pe care o va avea după moarte... „Căci după moarte voi avea mai multă trecere. Cu cît mai tîrziu, cu atît mai multă”.





EMINESCU ~ POET SELENAR

Rodica Dehelean,
Clasa a X-a (fizică)

Critica socială și portrete prometeice, liniște înbrașată de feeriile naturii ori desnădejde, simțăminte intime și aventuri filozofice, — varietatea minunii eminesciene rămâne necuprinsă, după ce ai încercat să o surprinzi în trăsăturile ei.

Dar o altă minune e și faptul că dacă încerci să reții o singură trăsătură, regăsești reflectate toate aspectele din creația vrăjitorului de la Ipotești. Astfel, ...

Spre deosebire de poezii A. de Vigny și G. Leopardi, care sînt poezii ai tenebrelor, „romantici prinși între ceturi”, Eminescu este poet al luminii, dar nu al luminii puternice, strălucitoare, solare, ci al luminii difuze, selenare. Universul liricii eminesciene nu poate fi conceput fără existența lunii, alături de celelalte elemente: codrul, lacul, izvoarele, stelele, soarele. Iată ce spune Constantin Ciopraga despre acest aspect, miraj al romanticilor:

„... luna face legătura dintre vis și „spectacolul” vizibil, ducînd la o nouă sistematizare a universului, după o ordine subiectivă, individuală”.

În viziunea eminesciană, „voluptoasa vâpae a lunii” este capabilă să te purifice și să te purifice și să te înalte sufletește:

*Lună tu, stăpîn-a mării, pe a mării boltă luneci
Și gîndurilor dînd viață, suferințele întuneci...*

(Scrisoarea I)

Dragostea absolută, puncte care duc la o fericire deplină, înflorește numai sub „lumina blîndeii lune”. Luna, „doamnă a nopții vîrsînd liniște și somn”, creează a atmosferă feerică, plină de farmec.

În poemul „Calin” (file de poveste), apariția lunii este o pregătire pentru feerie:

*Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăritic,
Rumenind străvechii codrii și castelul singuratic*

Ecoul mitologic, în „Memento mori” luna apare umanizată:

*Iar prin coloane pare că vezi trecînd o minune:
Luna cu părul ei blond desfăcut, care curge în valuri
Pe umeri în jos, înflăcătură cu dulce de miroase și de cîntec,
Care tremură-n veci în aerul fin al serei.
Dumerii goi se țin o mantie albastră,
Miinile albe de ceară se joacă cu cozile blonde
Și cu mărgeanul ce cade pe stîni și cu creștii de mantă.*

În unele poezii, luna este prezentată ca un astru rece, imobil, pe bolta celestă:

*Pe bolta alburie o stea nu se arată,
Departe doară luna cea galbenă — a pată*

(De cîte ori, iubito)

Alteori luna apare cu totul lipsită de viață, în cadrul unor imagini vizuale deosebit de plastice:

*Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă,
Prin care trece albă regina nopții moartă.*

În palatul Selenei „pătrunde-o lumina albastră”; tablourile prinse pe ziduri reprezintă „codri de basme cu aburi vrăjiți și cu alte cerboaice”.

De basm țin și experiențele metafizicului Dionis; luna, cîntările la clavier dau aripi fanteziei. Ajutat de cartea lui Zoroastru, însoțit de frumoasa Maria, tînărul călătorește în lună:

Scări înalte coborau printre coaste prăbușite, printre bucăți de pădure pînșite în fundul rîpelor, pînă într-o vale întinsă, tăiată de un fluviu mareț, care părea a-și purta insulele sale ca pe niște corăbii acoperite de dumbrave... Șiruri de cireși scutură grei omătul trandafiriu al înfloririi lor bogate, pe care vîntul le îngrămădește în troiene; flori cîntau în aer cu frunzele îngreuiate de gîndaci ca pietre scumpe, și murmurul lor umplea lumea de un tremur voluptos.

Încîntat în fața acestor imagini, imagini de basm, *Constantin Ciopraga* exclamă: „Nu s-au scris în literatura noastră pagini mai pline de poezie despre decorul lunar. Continuatorii rămîn la suprafață.”



DE LA PASTELUL LUI ALECSANDRI LA CICLUL „MIRABILA SĂMÎNȚĂ” DE LUCIAN BLAGA

Sonia Maderer
Clasa a X-a C

În epoca în care se făureau destinele Ro mîniei moderne, în lumea literelor românești apare poetul ce aduce multiplele aspecte ale vre mi sale: imaginea anilor frămîntați ai Unirii, a a omului simplu ce pleca de la plug să scape de jug sârmana biată țară. Prin versurile poetului, cei cu ițari au intrat în rîndul valorilor naționale.

În pragul celeilate uniri, a împlinirii ei, într-un alt veac care a urmat, un alt poet aducea în lumea poeziei problemele epocii sale. Era lum ea existenței, „corala de minuni a lumii”, pe care autorul o dezbată printr-o surprinzătoare originalitate, într-o noutate de expresie ce impresionează prin profunzime și cugetare

Primul se numea Vasile Alecsandri, bard ul de la Mircești; crease în pastelurile sale imaginea aspectelor variate ale naturii patriei, văzute în diminețile senine, a amiezilor strălucitoare, a amurgurilor de o tulburătoare frumusețe, în desfășurarea celor patru anotimpuri.

Peste un veac, celălalt poet, Lucian Blaga, aduce viziunea patriei sub semnul epocii. Zodia nouă a țării din ciclul „Mirabila sămînță” apare în aceeași lege a profunzimilor ce caracterizează și alte poezii, în aceeași lume practică a existenței.

În modernitatea sa, (generată de prezența la contemporaneitate). L. Blaga poartă răsune te din pastelul lui V. Alecsandri, rezultat al unui mod specific de a înțelege natura ce gîndește și simte ca omul.

Pastelul lui V. Alecsandri aduc o imagine decorativă, care încîntă, în aspectele sale semnificative. Peste un veac, L. Blaga va relua aceste imagini cu valori de permanențe. Sentimentul naturii rămîne același, dar conținutul lui se schimbă. Blaga resimte în fața naturii fiorul sublimului și al caracterului național:

*Nemișcați deodată brazil!
Sevele s-așează-n noapte,
Iese liniștea din munte
Unde locul i-a fost strîmt.*

(Răsunet în noapte)

Natura din versurile lui Alecsandri și acelea ale lui Blaga este aceeași, dar modul cum e privită lumea e alta. Poetului de la Mircești îi apăreau:

*Prin fumul țigaretei ce zboară în spirale
Văd eroi prinși la luptă pe câmpul de omor,
Și-n tainice sariuri minuni orientale
Ce-n suflete așteaptă dulci visuri de amor.*

Poetul de la Lăncrăm, în liniștea unor „focuri de primăvară” caută sensuri ale vieții. În realitatea ce ne inconjoară,

*Căutăm pământul, unde
mitic să ne-alcătuim,
ochi ca oamenii deschidem,
dar ca pomii înflorim.*

(Focuri de primăvară)

Frumusețea imaginii lui V. Alecsandri e a timpurilor, și a după amiezilor de vară, a cerului cînd senin, cînd bîntuit de furtună. În versurile lui L. Blaga trăiesc imagini de sensuri noi cu o altă viziune. Pastelul lui V. Alecsandri e descriptiv, e tabloul unei țări de o frumusețe arhaică:

*... țara doarme-n nepăsare!
Cînd și cînd un cîine latră o umbră ce-i apare.*

(Noaptea)

În noaptea poetului de peste un veac, oamenii caută sensuri în natură:

*Ce-am uitat, aprindem, iară.
Sub veșminte ne ghicim.
Căutăm în primăvară
Un tărîm ce-l bănuim.*

(Focuri de primăvară)

În pastelurile lui V. Alecsandri, sentimentul exotic subliniază natura, devine un element al ei. La gura sobei, poetul visează:

*Dar pe mine ce m-atrage, dar pe mine ce măncîntă
E Heana Cosînzeana! ... în cosiță-i floarea-i cîntă.*

(La gura sobei)

Portretele feminine din versurile lui V. Alecsandri sînt grațioase, dar nu lipsite de un anumit convențional. (Rodica este o Ceres română. — scrie G. Călinescu).

În poezia lui L. Blaga, dragostea are răsunet în spațiu și timp. În altă parte, scrie poetul:

Satul era pentru mine a zonă de minunate interferențe: aci realitatea, cu temeiurile ei palpabile, se întîlnea cu povestea și cu mitologia... (Ironicul și cîntecul virstelor, p. 24)

Din această interferență coboară „Pier” și „Ceasul care nu apune”. Iubirea are în concepția poetului un ecou de arhaic ce este puternic legat de clipa prezentă. În lumea unde „alchimie e încă totul”, viitorul se apropie „ca bătăile inimii” și dă nemurire clipei trecătoare:

„Și ceasul e-aci, înfloarește și nu mai apune”

Plenitudinea și rodnicia vieții o subliniază și metafora „sămînță”, ciclul fiind astfel numit spre a sublinia frumusețile vieții.

În poezia lui V. Alecsandri natura cunoaște un circuit în care ea rămîne statică și podoba a vieții umane. În alte limite se desfășoară natura versurilor lui L. Blaga, căci permanentele din concepția lui sînt într-o veșnică transformare, iar umanul e un creator:

*Mi-ai dibuit aplecarea firească și gustul cel am
pentru tot ce devine în patrie,
pentru tot ce se sporește și crește-n izvoarniță.
Mi-ai ghicit încîntarea ce mă cuprinde în fața
puterilor, în ipostază de boabe,...*

(Mirabila sămînță)

Pastelul lui V. Alecsandri aduce imaginea unor întinderi în care străbat freacăte, vânturi, culori de flori, murmur de ape, iar mișcarea o aduce doar ultimele două versuri, cu a undă de umor. Poetul secolului al XX-lea aduce omul în centrul naturii. E un om al istoriei, care caută sensul soartei umane. E semnificativă pentru distanțele care separă pe cei doi poeți viziunea tomanei.

În pastelul lui V. Alecsandri, toamna este o vestire a iernii:

*Ziua scade, iarna vine, vine pe crivăț călare!
Vîntul șuieră prin hornuri, răspîndind înfiorare.
Boii rag, caii rîncează, cîinii latră la un loc,
Omul, trist, cade pe gînduri și s-aprapie de foc.*

(Sfîrșit de toamnă)

În creația lui L. Blaga, însă,

*Octombrie cu înc-o bucurie
prin neguri să mă-ntîmpine ar vrea,*

căci

*Vine Octombrie, peceți să pună
pe miezul vieții, și pe fructe zmalț,*

(Cu înc-o bucurie)

Toamna blagă are astfel adîncimi mitice, ea străbate pînă în visuri, unde sună „din corn de inorog”. Poetul trece „pe drumuri ceîngînă veșnicia”, „ca un haiduc... prin legendă” (Drum de toamnă).

Pastelul lui V. Alecsandri e construit din imagini vizuale, uneori auditive. Imaginile lui Lucian Blaga cresc din mituri, și astfel el continuă un drum deschis de farmecele stihurilor lui Eminescu.

1821—1895: mai puțin de un veac, cîteva decenii, desparte pe cei doi scriitori ai acestui pămînt, — și totuși ei sînt oamenii unor vremuri diferite. Alecsandri crește din locuri unde veacuri de-a rîndul nu s-a întîmplat nimic; Blaga e artistul epocii de creșteri impetuoase, și tot mai bogate. Ei sînt legați prin omul creației lor.

La Alecsandri, omul creației:

*Semănătorii harnici cu sacul subsuoară
(Semănătorii).*

La L. Blaga, omul e mai aproape de permanențe:

*Palpită în visul semîntelor
un foșnet de cîmp și amiezi de grădină,
un veac pădureț,
popoare de frunze,
și-un murmur de neam cîntăreț.*

(Mirabila sămînță)

R. M. Rilke spunea unui scriitor: nu te lăsa sedus de suprafețe, în adîncimi totul devine lege.

În aceste adîncimi ce devin legi rezidă specificul versurilor lui Lucian Blaga, în care răsună valorile generațiilor.



LIVIU RUSU: Logica frumosului

Ediția a II-a, revăzută și completată, 1968

CĂLIN MANILICI
cl. a XII-a C

Lucrarea „Logica frumosului” alături de „Essai sur la création artistique” și „Esenta poeziei lirice”, trilogie ce formează un sistem de estetică original și bine încheiat, reprezintă o încercare de a rationaliza domeniul frumosului, încercare bazată pe studiul de profunzime a legilor ce determină apariția și perceperea valorilor estetice.

Frumosul se alătură, din punctul de vedere al mecanismului apariției valorii, adevărului și binelui, formind împreună tricotomia valorilor spirituale. Adevărul reprezintă încercarea de cunoaștere a lumii care circumscrie existența noastră, iar binele năzuința pururi neîndeplinită de realizare a perfecțiunii morale. Se naște astfel o dublă discrepantă, pe de o parte între cele două categorii de valori, pe de altă parte între caracterul relativ al valorilor cognitive și morale realizate de om și setea sa de absolut. Frumosul avînd un caracter unitar, de sinteză între valorile susamintite, readuce liniștea în sufletul uman frămîntat de consecințele acestor discrepante.

Prin caracterul unitar al frumosului nu trebuie înțeles un amorfism inexpressiv, ci mai degrabă un echilibru perfect de esențe, dinamic prin excelență și orînduit de logica inerentă lumii obiective, firește, o logică neconceptualizată.

Eul uman este divizat, susține autorul, în două straturi suprapuse: unul destinat asigurării unui comportament just al individului în cadrul realității imediate, denumit eul empiric, ale cărui componente (factorul inteligență, voință și sentiment) sînt bine individualizate,

avînd o quasiindependență de acțiune, și un strat profund, în care toate aceste elemente sînt contopite într-un tot unic, strat ce poartă numele eul nucleic sau originar. Mai mult solicitat de viața cotidiană, eul empiric ajunge predominant, fapt care duce, tocmai datorită caracterului său diferențiat, (omul tînde spre unitate) la sentimentul nesiguranței, la diferite complexe.

Contemplația estetică, prin caracterul unitar al frumosului mută centrul de greutate al vieții spirituale în teritoriul eului nucleic, realizîndu-se astfel mult rîvnita pace lăunțică. Dacă la nivelul eului originar, cele trei aspecte ale eului empiric sînt nediferențiate, aceasta nu înseamnă că perceperea frumosului nu poate fi perfecționată prin educarea factorului intelectual — protecție, dezvoltarea specializată a componentei logice neconceptualizate din stratul unitar al sufletului uman. Dezvoltînd intelectul se va dezvolta și acest aspect de profunzime al logicii, mărindu-se astfel capacitatea globală de percepere a valorii estetice.

Analizînd genurile artistice, Liviu Rusu ajunge la aceeași concluzie, corolar al întregii lucrări: frumosul este o entitate perfect unitară, bazată pe echilibru de esențe. Într-adevăr, cele trei tipuri fundamentale de frumos: cel patetic, (caracterizat printr-o tensiune ușoară între tendința formativă și cea demoniacă), echilibrat (tendința demoniacă crește, însă fără a domina pe cea formativă) și demoniac (cu predominarea absolută a tendinței demonice) constituie o unitate perfectă, sfera valorilor estetice.



ÎNCERCĂRI LITERARE

Patria

Ioan Purza Bulgăruș
Clasa a XII-a (seral)

*Patria e gloria părinților și strămoșilor
Și zîmbetul pe care copiii din parcuri ți-l lasă;
E cîntecul bătrîn de ciobani, care ne slăvește limba
Scînteie care aprinde inimile noastre.*

*Patria e cîmpia cu miros de piine caldă,
Belșugul toamnei care mi-a surîs în tindă,
La masa cu maci roșii, înflorită,
În casa cu miros de busuioc ascuns în grindă.*

Mîinile

Calin Dan,
clasa a VII-a

*Sînt mîini care cîntă
Și mîini ce, vrăjite, aplaudă.*

*Sînt mîini de copil întinse spre soare
Și mîini bătrîne, spre pămînt aplecate odihnei.*

*Sînt mîini împreunate a rugă
Și mîini încheștate a luptă.*

*Sînt mîini ca ale sculptorului, mîini de iubire,
Care, muiate în praf de diamant sau de stele
Caută în apele fildeşului imaginea visului său,
A frumuseții amului,
Mîini, ce de sute de ani, caută în suflete, și în
alte mîini
Eternul omenesc.*

*Dar mîna ce din beznă naște lumina
Și înfrățește mîinile de pe întreg pămîntul,
Mîna poartă în calea inimii noastre,
Hrănit din nădejdi, Viitorul.*

Arad

Priscila Lezeu
Clasa a X-a C

*Vechi oraș în vestul țării,
Cîntec nou în pragul zării,
Leagănul copilăriei mele,
Să te cînt, Arad!*

*Tu, orașul de pe Mureș,
Ai viața numai iureș
Pe al țării mele prag,
Și te cînt, Arad!*

*Tu, orașul meu cel drag,
Dai produse în șirag,
Ești căminul vieții noastre,
Și te cînt, Arad!*

Drum în negură

Alexandru Anghel,
Clasa a X-a F

*Pe coaja veche
Răsare un mugur proaspăt, verde.
E singur și născut devreme
Și iarna rece-i lungă... lungă...
Nici el nu știe ce-i sortit
La vară să ajungă,
Și nici nu vrea să-ntrebe:
Va fi floare sau frunză?*

*Alături zace, capriciu al naturii,
O floare moartă. Petalele uscate,
Negre de brumă,
Opresc lumina vieții la mugur să ajungă.
Din mugur...
Va fi floare sau frunză?*

Doina dorului

Georgeta Precup,
Clasa a VII-a C

Luna cerne aur peste munți și ape,
Un izvor își duce perlele la vale
Inginând un cântec de alean în cale.

Fluturi, păsărele, tot ce-i vietează
Dorm sub adierea vântului de noapte.

Numai un cioban lingă turma lui
Zice-ncet din fluier
Doina dorului.

Ninsoare

Georgeta Precup,

E noapte,
Și fulgi de nea dansează un joc
Fantastic.

E noapte,
Ninge-ntr-una și stelele-s
Departe.

Departe, sus în țara lor de stele,
În țara lor de vise
E și steaua mea: lucește printre ele.

Paietele Cerului

Georgeta Precup

De ce plângi privind la floare
Ce se uscă-acum în gâstră?
Ea e numai vestejită,
Nu e moartă.

Hai, privește sus pe boltă,
Unde stelele răsar,
Unde zina năpții-și poartă
Voalul de paiete iar.

Amurg

Georgiu Grigore Clasa a XII-a G

Se-adună vulturi negri în zenit,
Cînd frig se strînge-n aripi și în piatră.
Întins și pînă într-un cer răcit,
Suflarea vîntului pe sine-amar se latră.

Pustii rămîn și sterpele-n amurg;
Azuru-ncins se stinge-n cărămizi.
Serpui-adormiți sub pietre-ncet se scurg
Cu ochi de întunerec și lichizi.

Așteaptă-n stepă morile-adormite:
Un somn profund și fără nici un sens,
Statui ale tăcerii-n vînt cioplite,
Și-ncremenite-n nepătrunsul dens.

Să dai cuvintelor viață...

S. Enescu Clasa a X-a

Să dai cuvintelor viață,
Freamătul ei să-l pătrunzi,
Căci ea o taină te învață:
În suflet, Soarele ascunzi.

Urmind pe drumul fericirii
Revarsă-ți inima-n cuvînt:
Inspiră freamătul iubirii
Și demn, înalță sfîntul cînt.

Ce simplu ar putea să fie
S-azvîrli ce-i rău și să-l renegi,
Apoi s-alegi o perlă vie:
Viața de un țel s-o legi.

Din tine se îmbracă Firea,
Un snop de aur să-i oferi:
Să dăruiești cuiva gîndirea
Și doar un zîmbet să îi ceri.

În urma ta răsără stele,
Din ele să-mi croiești cununi.
Ești ținta visurilor mele,
Căci eu sînt Soarta Celor Buni.

IOAN PURZA BULGARUȘ .

Primăvara

Au adus cocorii pe aripi primăvara
Și sursul ei s-a răspîndit în toată țara.
Și-a zvrilit pe cîmpuri zîmbetele ei de soare,
Iar cireșii înfloriți
S-au umplut de lumină.

Fetele

Din părul lor
Pămîntu-și face noapte;
Din sînul lor
Toamna culege mere coapte;
Din risul lor
Primăvara așterne flori pe luncă.

Minute grele Izgalmas percek

Daroczy Ilona cl. a XI-a P.

Stau în fața ceasului din holul școlii și privesc minutarul cum înghite timpul: 1,2,3...

— Dar de ce sint neliniștită? Îndată sună, iar eu nu m-am pregătit la engleză, și e tocmai prima oră. Cum să rabd, cum? Nu trebuia să pierd ieri timpul cu scrisoarea aceea. Dar, ciadva tovarășul profesor ne-a spus că la o scrisoare trebuie răspuns cit mai repede.

— E opt. De ce nu sună? Nu știu, rău, clopotul ăsta își schimbă vocea! Când sună de intrare, sună strident, dar când sună a ieșire are un alt glas, mai frumos, mai vesel.

E opt și douăsprezece secunde. Sună. Am câștigat 12 secunde. Deodată, picioarele mi se ntepenesc, pe frunte îmi apar picături de sudoare. Încet, nehotărâtă pornesc cu inpresia că picioarele nu mă mai ascultă.

DAROCZY ILONA cl. XI. D.

Állok az iskola órája előtt, és figyelem a nagymutatót, amely száguld, nyeli a percek 1, 2, 3...

— Miért is izgulok? Nemsokára csengetnek, és én semmit sem tudok angolból, és éppen az első óra. Borzasztó ez a helyzet. Nem kellett volna, tegnap eltötenem az egész időt azzal a levélírással, de miért is gyötörök ezen hiszen a tanár elvtárs mondta, még az év elején egy beszélgetés alkalmával, hogy a levélre mindig válaszolni kell, azonnal.

— Nyolc óra. Miért nem csengetnek? A csengőnek olyan rideg, durva a hangja, mikor órára csengetnek, de ha kicsengetnek egész más, vidám, finom, szinte hallom: bing-bang...

Nyolc óra, tizenkét másodperc. Csengetnek. Tizenkét másodperc tiszta nyereség. De egyszerre földbe gyökereznek lábaim, homlokomon veritékcseppek jelennek meg. Lassan, bizonytalanul megindulok, de lábaim inognak, úgy érzem minden pillanatban összecuszkodnak.



În fața ușii clasei mă opresc un minut, ascult gălăgieșii mei colegi. Ei sar pe bănci. Ce bine-i de ei. Nici nu le pasă. Eu dau să citesc, dar în zadar, nu înțeleg nimic. Mai am o speranță: poate lipsește colega mea Erzs. Poate, poate vom avea o oră liberă.

Az osztály ajtaja elé érve, hallom társaim zibongását. Belépek, lármá van, ugrálnak a padon, milyen jó nekik, ők biztos készütek. Sápadt arccal, szomorúan leülök, előveszem a könyvet de hiába „eső után köpenyeg”, nem fog már semmit az agyam. Még egy vigaszom van hogy hiányzik Erzsike... Nyolc óra két

Au trecut 2 minute și 30 de secunde. Poate că totuși intervine ceva, 2,32 de secunde. Sosește tovarășul profesor. Abia mă scol din bancă. Poate nu mă vede. Ia absențele.

— Ce calm e! Și ce vesel! Oare el era la fel de emoționat pe vremea studenției? Vai, dar unde mi-au zburat gândurile: a deschis catalogul! Prin preajma mea, doar patru au rămas cu o singură notă. Răsfoiește încet filele catalogului. Vinele de pe frunte mi se umflă, mi-e frig. Picături reci de sudoare îmi apar. S-a sfârșit, prima sint eu. Îmi și inchipui că stau lângă catedră, ca un vițel la poarta nouă. Nu știu nici un singur cuvânt. Acum, acum mă scoate, parcă aud sunetul D, inima-mi zvicnește și simt că-mi sparge coșul pieptului.

— Denes Andrei!

La auzul vocalei e mă simt scăpată de o primădie. Mai am timp să citesc măcar o dată lecția, doar s-o prinde ceva de mine.

Andrei a răspuns. Pină-i trece nota, îmi frământă miinile. Obrazii îmi îngheață. Tovarășul profesor rostește liniștit și zîmbind:

— Darvas Iren.

Mă ridic ca beată și ies spre teritoriul acela numit în jargonul elevilor „abator”.

perc. Jaj, talán lyukas óra lesz, de nincs nekem olvan szerencsém!

Két perc, harminc másodperc. Talán mégis közbejött valami. Két perc, harmickét másodperc, itt a tanár elvtárs. Alig bírok felállni. Egész testem remeg. Leülök. Farkas tanár elvtárs beírja a hiányzókat.

— Milven nyugodt, még vidámnak, jókedvűnek látszik.

— Vajon ő is izgult így diákkorában? Jaj, de mikre is gondolok, kinyitja a katalogust, végem van. A környékemen még csak négyen vagyunk egy jeggyel a többieknek már két jegye van. És éppen most nem tudom a leckét. A lapozgatásban halántékomon az erek kiadagadnak, ráz a hideg, közben csupa egy víz a tenyrem és a homlokom. Oh! Végem van, az első én vagyok, kész tragédia, már a dobogónál képzelem magam és állok, mint számár az új kapunál, mert egy árva szót sem tudok. Na, most szólít fel, már hallok a D betűt, szívem kalimpál, majd kiugrik a helyéről, a nyomrom reszket. Elsötétül előtem minden.

— Dénes András — mondja a tanár elvtárs és a név hallatára, az „e” hangra, egy hatalmas kö esett le szívemről. 5-7 perc nyereség, még tanulok addig egy kicsit, talán még rám ragad valami.

— Andris felelt, míg beírják a jegyet kezemet tördelem izgalomban, arcom zsibbadt. Most biztos én következem. A tanár elvtárs nyugodtan kiejti nevemet: — Darvas Iren. Fellálok, és mint egy alvajáró kimegyek a dobogó melletti területre, amelyet diáknnyelven „vágóhid”-nak neveznek.



Dacă aș fi eu marea...

GEORGETA PRECUP
cl. a VII-a

Într-una din zilele de vară, când razele soarelui își revarsă văpaia peste pământul uscat de secetă, m-am dus pe malul mării.

Valurile se izbeau cu furie de stîncile care ieșeau din apă, apoi cădeau înfrînte, risipindu-se undeva în jurul stîncii.

În clipa aceea aș fi dorit să fiu eu marea zbuciumată, marea care ascunde în adîncurile ei frumuseți.

Dacă aș fi eu marea, nu m-aș fi izbit de stînci, ca apoi să cad înfrîntă, nu aș înghiți vapoare ca apoi să le sfărăm între valuri, nu aș ascunde în adîncuri frumusețile acelea neînchipuite. V-aș chema să le impart cu voi, să ne bucurăm împreună de comorile adîncurilor.

Dar marea urlă mai departe, furioasă, zgîrcită, ștergînd de pe nisip urmele pașilor mei.

Dacă aș fi eu marea...

Pe apa Mureșului, la insulele Aradului

VIORICA VULPE,
Cl. a X-a C.

A fost o dată un împărat, care își ducea zilele într-un palat de lângă un râu, pe nume Marisia, și care râu văzuse mult de-a lungul anilor.

Mindru era palatul și avea trei turnuri și trei foșoare. Iar în fiecare dintre turnuri trăia una din cele trei fiice ale împăratului. Că poruncise el să zidească cele trei foșoare, încă de la nașterea lor. Așa îi spusese o vrăjitoare hîdă : să le închidă, să nu vadă lumina soarelui, și mai ales să nu întilnească flăcău pînă la vremea măritişului.

Cea mai mare și mai frumoasă dintre fete s-a născut pe vremea cînd împăratul se lupta

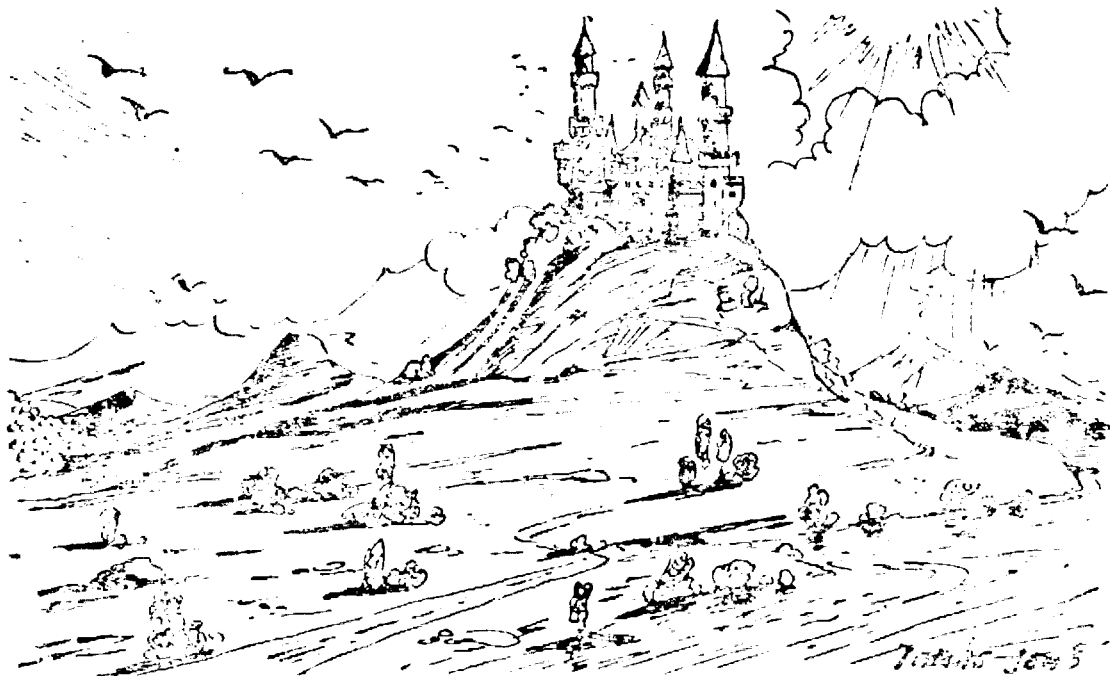
dintre arazii cei alungați de pe pămînturile lor, un băiat. La nașterea lor se zice s-ar fi coborît o zînă din înălțimi, și ar fi spus părinților :

— Fiul vostru va fi cel mai vrednic dintre toți arazii ! I-au pus numele Arad.

Peste doi ani se născu Lia, cea de-a doua fată a împăratului : cu părul ca spicul grîului. De cum văzu lumina, a închis-o tot într-un foșor, vecin cu cel al Mariei.

Pe atunci, Arad, ce crescuse în doi ani cît alții în douăzeci, vîna ursul și ucidea lupul.

Peste alți doi ani s-a născut Ana, cea de-a treia fiică : era cu părul ca roșul frunzelor de



cu neamul arazilor. Dar am uitat să spun că arazii, oamenii dealurilor, trăiseră odinioară prin pădurile și cîmpurile dimprejurul râului. Au luptat ei mulți ani pentru niște pămînturi străbune, dar a cîștigat Furtună-Împărat, prin multe viclenii și ascunzișuri. Și cum am zis, pe vremea aceea s-a născut fata cea mai mare, Maria, cea cu părul negru și obrazii ca lptele. Tot pe atunci se născut și într-o colibă.

toamnă. Fu zăvorîtă, ca și surorile ei, în cel de-al treilea turn.

Le închisese împăratul pe fiecare cu doica ei. Erau femei înțelepte și cu un glas de pri-vighetoare. Erau toate, nu știu cum, din neamul arazilor.

A treia, cea din urmă dintre doici, știa un cîntec : cîntecul voinicului care la șase ani băgase spaima în fiarele pădurilor și săvîrșise

isprăvi nemaiauzite. Din auzite, îl învățară și celelalte doici, că pasă-mi-te, pricepuseră din vorbele cîntecului gîndurile celor de neamul lor.

Au trecut anii unul după altul, albind părul doicilor și făcîndu-le din ce în ce mai frumoase pe domnițe.

Seara, din foisoarele lor, răsunau mereu aceleași doine; nu mai erau cîntate de doici, ci de fete. Azi așa, mâine așa, pînă cînd flăcăul cel viteaz a ajuns să le răpască somnul. Într-o zi, toate trei au spus doicilor:

— Eu de voi ajunge să-mi aleg un mire, atunci îl voi alege pe Arad, cel din doina ta.

Flăcăul care era alesul lor, era întocmai ca în visele lor. De isprăvile lui se povestea seara la focurile din sate. Povesteau femeile mai ales de puterea și agerimea cu care supunea chiar și sălbăticiunile codrilor.

Într-o zi, la casa lui Arad se opri un cioban căruia un urs îi nimicise toată turma:

— Vină, Arad, de-mi răzbună mioarele! Să-l birui și să pui capăt răutăților lui Mor-dor.

— Care urs? se miră Arad. N-am auzit de Mor-dor.

— Nici n-ai avut cum auzi. Mor-dor trăiește peste trei dealuri și peste trei văi.

— Și de unde știi tu numele ursului.

— Păi nici de povestea lui n-ai auzit. Auzii si eu din bătrîni, că pe vremea cînd erau pe lume mai mulți oameni decît fiare, trăia un fiu blestemat de tată-său, un cioban. Îl chema ne blestematul acesta Dor. Iar ciobanul l-a blestemat pe ficiu-său să se facă urs, și dacă este neînvins în blestemății, să trăiască chinuit ca o jivină, pînă l-o învinge doar cineva. Apoi de atunci tot trăiește ursul Mor-dor. Trăiește ursul blestemat prin păduri, unde își duce blestemul și ura. În fiecare an iese din birloa, nestiut de nimeni și ucide tot cîte o turmă întreagă. El crede că-s oile lui tată-său, așa mi-a ajuns și mie rîndul să-mi pierd oile. Haide să-l înfrîngem, și poate i-om face și un bine, că o scăpa de o viață urită și fără capăt.

— Bine ciobanule; — se învoi Arad.

O porniră amîndoi peste cele trei dealuri spre pădurea cu pricina. Ajungînd acolo, au aflat de la ciobani că era vremea cînd Mor-dor pornește din birlog.

L-au așteptat ciobanii la o stîină, acolo unde credeau că va veni. Dar n-a venit. A doua zi ei au aflat că jivina ucisese nu numai o turmă și ciobanul ei, ci dăduse iama și printr-o altă turmă, după care s-a ascuns. Pasă-mi-te, ursul parcă și-a că-l așteaptă Arad.

Mult l-au plîns oamenii pe ortacul ucis de Mor-dor, au jurat că vor curăța pămîntul de urs, că-l vor omorî peste un an, cînd va ieși din birlog, la lumină.

A, nu! se împotrivi Arad. Nu mă învoiesc să aștept un an. Voi pleca singur. Voi pleca singur. Voi veți rămîne la stînele voastre, lingă oi.

A plecat singur în codrul întunecat. Nu știa drumul, dar cerbii și căprioarele pe care nu putine ori le mintuise de dinții lupilor, i-au arătat calea. Cînd a ajuns la gura birlogului, strigă:

— Ieși, Mor-dor, să ne măsurăm puterile.

— Te voi ucide, îndrăznețule, mormăi ursul.

Au luptat cît au luntat, și cînd mai să-l rupă oasele ursului, cînd mai că-l ametise viteazul cu un pumn în ceafa groasă. Pînă la urmă ursul fu doborît și ciobanii mintuiți de urgia pădurilor.

Iată că sosi și vremea măritisului, vremea cînd cele trei fete trebuia să-și aleagă flăcăul care să le fie soț pe viață.

Vestiră supusii împăratului prin toată lumea:

Flăcăi viteji și boğați pot mina la curtea împăratului, a măritului nostru stăpîn, dacă sînt pe măsura slăvitelor domnițe, să le devină tovarăși de viață.

Și au venit flăcăi de nu se mai știe nici acum de număr. Dar, vorbele babei hîde s-au adevărit. Maria îi spuse împăratului:

— Tată, n-am văzut pînă acum nici un flăcău, nici fată de om. Dar am auzit și l-am văzut în vis pe alesul meu. În munți trăiește un viteaz din neamul arazilor. I-a mers vestea pînă în cîntecele care au cuprins țara.

Cum auzi împăratul, se minie, apoi șovăi, la urmă se învoi. Dar vezi că și cea a doua fată avea dorința ei. Nu mică-i fu mirarea cînd află că tot pe acel flăcău îl alesese. Furia lui abia atunci izbucni, cînd Ana îi spuse:

Am auzit o doină despre un viteaz. De-i vrea, tată, pe el l-aș alege, pe flăcăul acela din neamul arazilor.

Cînd roșu, cînd verde, Furtună-Împărat porunci să le închidă de îndată în foisoarele lor, apoi să le strîngă toate mesele și să plece petitorii adunați.

Au trecut zile și zile, luni și luni, pînă cînd se împlini anul. Fetele cîntau aceeași doină și visau același flăcău. Văzînd că nu-i chip să le împăce, gîndi tatăl:

— Voi trimite soli netrebnicului și-i voi spune să aleagă pe una dintre ele. Așa doar le-oi împăca. Într-adevăr, solii au ajuns cu bine la flăcăul nostru:

— Va trebui să alegi pe una dintre fetele prea frumoase ale împăratului. Urmează-ne.

— Nu le-am văzut și chiar de le-aș ști, tot nu mi-aș dori cîntea să fiu gînerul împăratului, să fiu eu stăpînul pămînturilor luate, ști bine cum, de la părinții mei.

Amăriți, solii îi duseră împăratului răspunsul lui Arad. De cum auzi, se închise stăpînul palatului trei zile, într-o cameră întunecată și

mocni la planuri de răzbunare. A treia zi, ieșind la lumină :

— Să pornească trei dintre cei mai cruzi ucigași din temnițele palatului. Dacă-l vor uide, le voi reda libertatea.

Porniră ucigașii. Unul fu omorât pe drum de un copac, ce parcă din senin se prăbuși peste becișnic. Al doilea se trezi împins de o mină nevăzută într-o prăpastie. Cel de al treilea, înspăimântat, nici nu încercă să lupte cu flăcăul.

— Iartă-mă. Am fost trimis de Furtună-Împărat să te ucid.

Auzind de cele întâmplate, stăpînul palatului cu trei turnuri ceru sfatul vrăjitoarei, ce traia primprejurul său:

— Scapă-mă de nenorocire. Îți voi da tot ce îmi vei cere.

— Jură-mi că-mi vei da orice, și atunci las pe mine.

— Jur, — se invoi împăratul.

De îndată, își chemă vrăjitoarea supușii, duhuri negre și balauri cu zeci de capete :

— Să-l răpuneți pe Arad. În luptă dreaptă ori ba. Să-i aruncați trupul în riul de lângă palat.

Duhurile erau nevăzute, iar balaurii uriași, așa că prietenii flăcăului nu l-au mai putut ajuta. A luptat singur, și în van. Supușii l-au răpus. Cînd îl văzură fără suflare în iarbă,

oamenii și animalele gemură iar ochii li s-au umplut de lacrimi. Își plingeau fiul, fiul pămîntului și prietenul tuturor.

Nici trupul nu le-a rămas, căci, după cum le poruncise hîrca, peste noapte balaurii i-au răpit urmele pămîntesti. I-au purtat peste riu, departe și l-au aruncat în valuri.

Au trecut trei zile, cînd plinsetele arazilor ajunseră pînă la urechile domnițelor. Toate trei de la ferestrele foisoarelor, își isprăviră viața aruncîndu-se în aceleași valuri în care dormea Arad.

În locul unde au căzut domnițele au luat naștere trei insule. Sînt cele trei insule, acoperite de păduri unde frunzele îngină aceeași doină de demult.

Mihnit și desnădăjduit, împăratul rămas singur în palatul fără glas și fără cîntec, o întreabă pe hida babă :

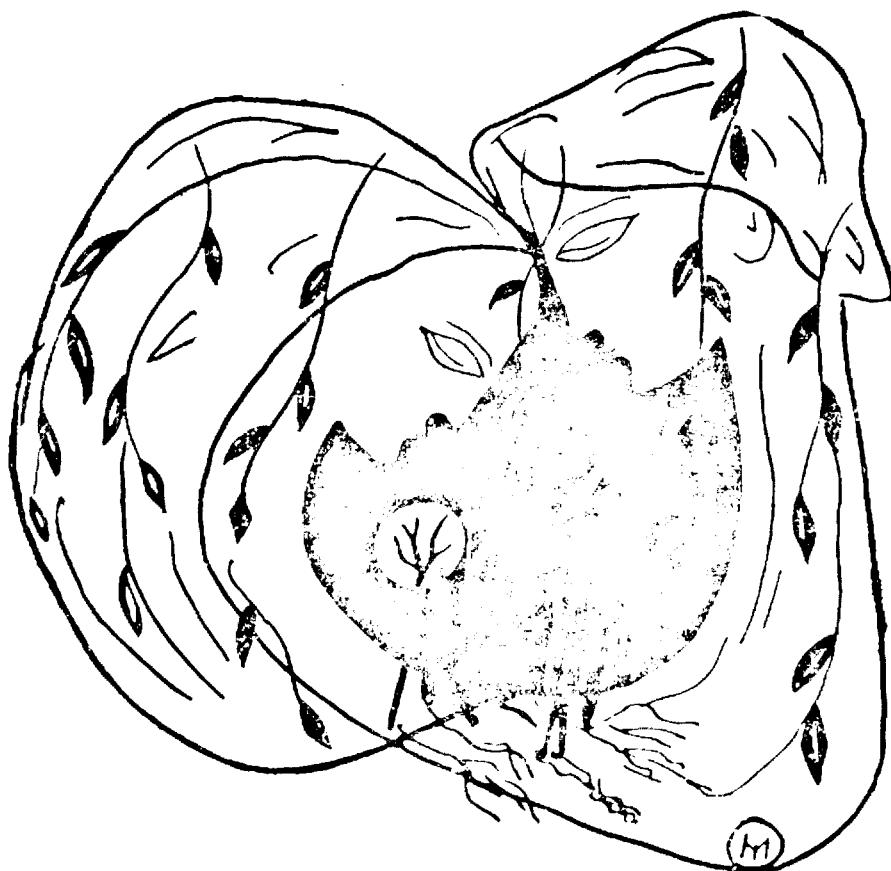
— Acum, că mi-ai împlinit dorința, cere-mi ce vrei.

— Ce-ți voi cere, te va mira peste măsură, împărate. Îți cer să dai înapoi pămînturile răpite de la arazi. L-am ucis pe cel mai vrednic dintre ei, dar le voi da fericirea.

Astfel, își primiră arazii vechile pămînturi de pe malul Mureșului. S-au așezat de o parte și de alta a riului, să fie cit mai aproape de locul unde se odihnește fiul viteaz fără de seamă : Aradul.



TEMA TENO
XI D



Adolescenta

Michael Iovin
Clasa a XI-a A

Te-ai născut
din aburul dimineții,
safiriu,
fascinată de feeria riului
ce-mpărșea soarele
la pești?

Te-ai născut
din lacrimi de sălcii
despletite,
din țipatul liliacului,
noaptea,
ori dintr-un sărut?

Te-ai născut din mine
ori ești dintotdeauna
și te hrănești
cu nemărginire?
Vis de iubire,
adolescență...

Ulciorul

Michael Iovin Clasa a XI-a A

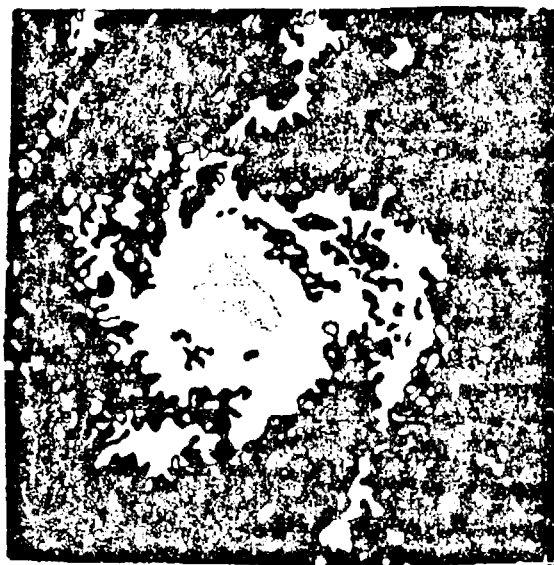
În țara de azur,
acolo în genune,
unde noaptea-și urzește mantia,
la izvorul Ochi de Văzduh
ce zămislește
luceferi,
acolo
mi-am umplut
ulciorul,
ulciorul meu frust
pe care l-am spart la picioarele tale...

Vis

Michael Iovin, Clasa a XI-a A

Cînd voi fi o rază săgetînd adîncuri
Voi desluși misterul galaxiilor:
Picături de infinit ce-ascund în lumină
Marginea spațiului și a timpului.

Cînd voi fi o rază săgetînd adîncuri,
Voi risipi lumina.



PRIETENIE

PRESCILIA LEZEU

cl. a X-a C.

O după amiază de vară. Căldură mare. Nici o adiere de vânt nu mișcă cetinile brazilor, nici un ciripit de pasăre nu se aude.

În curtea taberei e liniște. Copiii dorm.

Doar Sorin nu poate dormi. Trebuie neapărat să vorbească cu Monica.

Ea nu doarme niciodată după amiază. Își ia caietul și creionul și se așează pe o bancă, la umbra unui brad, unde scrie și desenează.

Sorin o privea de multe ori din depărtare, dar nu îndrăznea niciodată să-i tulbure liniștea. Astăzi totuși trebuie să-i vorbească. De aceea, acum, cind dorm toți, Sorin merge pe poteca ce duce spre locul Monicăi. Trebuie să o întrebe dacă... Vai!... cind își amintește, cât îi este de rușine! Ea a fost umbra care s-a desprins pe neașteptate din întuneric, tocmai cind el...? Îl va ierta Monica?

Pe Monica o cunoaște de cind era mică. Au fost buni prieteni încă de pe atunci. Împreună își plimbau păpușile și se jucau cu ele, împreună au mers, ținindu-se de minute, la grădiniță, iar apoi, la școală s-au așezat în aceeași bancă. Dar, aici, în tabără, prietenia lor...

Sosiseră dor de cîteva zile în tabără și pe Dan îl cunoaște toată lumea. El era un băiat care „știa” și „văzuse” o mulțime de lucruri. Tatăl său era inginer și în același timp un pasionat turist; făcuseră împreună o mulțime de excursii. Dan avea la el o fotografie care-l înfățișa îmbrăcat vinător, alături de un ciine de vînătoare. Toți băieții și fetele priviră cu uimire poza, doar Monica se uită la ea cu răceală și zise:

— Uf, ce mai lăudăros! și se îndepărtă.

Instructoarea detașamentului propuse organizarea unui concurs de orientare turistică. Toți copiii salutară propunerea cu multă bucurie. S-au ivit însă neînțelegeri în privința constituirii echipelor. Dan a respins ideea ca în componența echipelor să intre atît fete cit și băieți.

Cîteva dintre băieți căutaseră să-i explice că printre fete erau cîteva bune la geografie.

— Eu am văzut-o pe Liția desenînd o hartă a împrejurimilor, — zise Ionel.

— Iar Monica are numai zece la geografie, spuse Sorin.

La aceste cuvinte, Dan s-a întors spre Sorin și batjocoritor i-a spus:

— M-aș fi mirat să nu pomenști tu de Monica tal!

— De ce... „a mea”, a bliguit Sorin. Ce am eu cu Monica?

În clipa aceea de pe banca de sub brad s-a ridicat o umbră care a dispărut repede în curtea taberei.

Nu era oare Monica? Această întrebare îl traminta pe Sorin.

A doua zi a avut loc concursul de orientare turistică. Dan, „care a bătut potecile atîtor munți” i-a rătăcit pe băieți. Cind au ajuns ei în tabără, fetele mincaseră și se culcaseră. Astfel, Sorin n-a putut-o întilni pe Monica.

De aceea, acum, cind toți dorm, el urcă cărarea spre banca Monicăi. Dar... banca e goală. Trist și abătut, se întoarce în curtea taberei. Ce să facă? va vorbi cu ea diseară. Merge îngîndurat spre dormitor, cind deodată un clacsonat de mașină îl trezește din visare. În acel moment, pe poarta taberei ieșea o mașină, la geamurile căreia o zări pe Monica.

— Monica!... strigă el. Dar în zadar. Mașina plecă.

— Sorin! strigă o voce, era Ionel, prietenul lui: Sorin, nu fii supărat. Monica a plecat. Au venit părinții după ea. Lasă, la toamnă vă veți vedea voi la școală.

— La toamnă! dar cit e pină la toamnă! Cine știe dacă mă va ierta? Va fi aceeași prietenia noastră?

Minunatele zile de vară s-au scurs repede, rămînînd doar amintirea unei vacanțe frumoase. A venit toamna. Școala și-a deschis porțile. Curtea-i plină de copii. Un băiat între alții, prin curte. Deodată, obraji i se îmbujorează:

— Monica!

— Sorin! ce bine! Sintem iar împreună.

Portretul lui Fifi

Fifi la sanius

Liana Timofticiuc
clasa V-a.

Ca noi tofi, avea un nume
Căţeluşul meu
Şi-l chema, din întâmplare,
Fifi „ochi de leu”.
Mototol, un ghem urât,
Ca o mogildeaţă.
De nu ar mişca din coadă
Şi-ar sclipi din faţă.
Pentru unii e-o potaie
Bună de bătaie;
Pentru mine, un amic
Un prieten mic.
Nu-i e frică de găini,
Nici de vre-un cocos.
Cînd îşi cască el guriţa
Tofi se-ascund în coş.
Mă aşteaptă în porţişă
Toată ziua.
Mîngîind cu-a lui blăniţă
Haina şi rochiţa.

Cînd steluţa de zăpadă
Se lovea de ram
Şi-ngheţau musteţile
Atîrnate-n geam,
Chiot mare se porni
Pe tăpsan în zori;
Vin copii cu sînii multe,
Fifi-n urma lor.
Straşnic bietul căţeluş
O făcea-pe-arbitrul,
Alergînd în sus şi-n jos
De rupea pămîntul.
Dar deodată dispăru
Sub omăt în noapte
Şi-l plîngea cu disperare.
Şi-l strigam în soapte.
Suspînînd, am adormit
Şi-am visat aierca
Că sub pătura de nea
El dormea, dormea.

MARIA

MARIANA MIC, cl. a X-a C

Era o dimineată senină de vară. Soarele îşi arunca pe cer primele raze ale dimineţii, raze ce nu mai strălucea de mult timp.

Marea se mai liniştise, după ce de citeva zile mucea, fierbea, vrînd parcă să-şi rostogolească apele pe pămînt, înălţînd valuri uriaşe, care nu veneau însă decît pînă la mal, izbindu-l cu putere, apoi se întorceau din nou în larg, parcă cu aceeaşi furie.

Aceeaşi mare, cu aceleaşi valuri care-şi spărgeau creasta într-aceeaşi spumă albă, te speriau urlînd sub cerul brăzdat de nori, tunete şi fulgere: îţi făcea acum plăcere să-i priveşti spuma albă, scintilitoare în lumina soarelui.

În această dimineată, plaja era pustie, nu vedeai decît vreun singuratic ce se plimba pe mal, privind soarele, marea, ascultîndu-i zbugiumul şi gîndindu-se poate la tainele ce le ascundea apa aceea mare, ce-şi schimba culoarea albastrie în verzei, liniştea în zbugium.

După liniştea aceasta puţin apăsătoare, se auziră citeva strigăte vesele ce treziră din amorţire plaja. Erau glasurile primilor sosiţi, după care veneau alţii, încît în scurt timp plaja fu plină.

Privită de sus de pe faleză, abia de mai puteai să vezi nisipul plăjii, atît de mult cuprinde albul cearceafurilor şi mulţimea oamenilor, încît ţi se părea că spuma mării invadea nisipul acoperindu-l. La marginea apei vedeai grupuri de copii, făcînd castele de nisip, şi nu departe de ei, avînd parcă aceeaşi vîrstă, părinţii lor se jucau cu mingea, fie în apă, fie pe plajă, întrecîndu-se cu delfinii din larg, ce-şi scoteau capul, săltîndu-şi apoi corpul într-o piruetă de balet, ori sărînd într-un cerc în jurul bărcilor salvamarilor şi-a pescarilor, părăind că nu le pasă prea mult de prezenţa acestora.

Pe la prînz,—cînd larma se înţeţise, cînd jocurile erau în toi, cînd grupuri de tineri, fete şi băieţi, mergeau mină în mină să înfrunte valurile mării, părăind că se nasc din spuma ce-i improşca cu mii de boabe strălucitoare,—se stîrni o zarvă la auzul unui strigăt la început puternic, apoi mai slab, un strigăt de ajutor ce ieşea parcă din adîncul mării. Toată lumea sări în sus, ca la un semn se apropie de mal, scrutînd cu privirea marea, care acum le făcea în ciudă, ridicînd valuri mari, ca să-i împiedice să-i vadă ofranda, ca

nu cumva să i-o ia înapoi. Și bărcile ce se plimbaseră pînă atunci în larg, se puseră și ele să înainteze spre locul de unde venea glasul, ce acum încetase să se mai audă.

Toată lumea tăcu deodată, parcă tot la un semn, se lasă o liniște generală, marea se liniști, părind mulțumită de darul lor al celor care plecau unul cite unul cu capul plecat, gîndind fiecare la soarta omului. În liniștea ce cuprinse plaja, se mai auzi un răcnet, un strigăt de disperare, la care toată lumea se trezi din visare și privi la omul cu tîmple argintii ce căzuse cu privirea spre mare, scoțînd un strigăt sfișietor. Toți priveau acum marea și, totuși abia acum văzură apropiindu-se de mal, ajutată și de valurile ce o loveau cu furie, nemulțumită. Abia acum înțeleseseră că marea era furioasă că-și pierdea darul și mugea cu furie, la ei, cei care izbucnea în strigăte vesele. Toți văzură coborînd din barcă un tînar

Tot drumul deliră vorbind despre fata lui pe care nu o va mai vedea niciodată, despre aceea ce-i fusese însăși viața, despre aceea pe care abia acum în cîteva clipe o văzuse zburînd și sărînd, despre aceea care-l lăsase atît de singur.

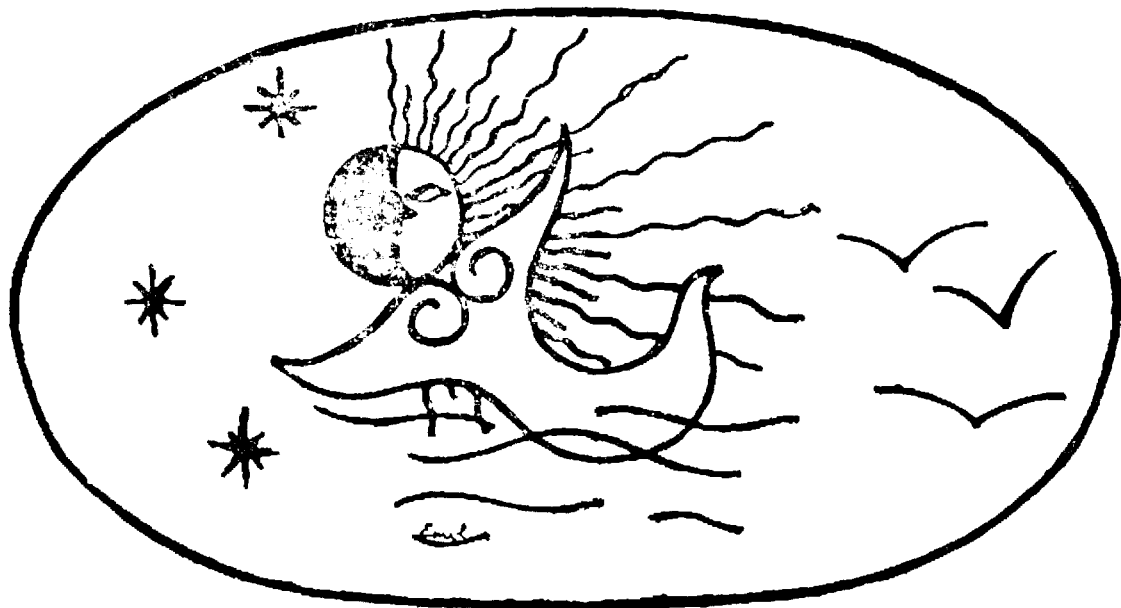
Spuse apoi, dacă nu ar fi mai bine să se arunce și el în mare, unde va fi cu fata și soția lui, unde nimic nu o să-i mai despartă. Marea asta blestemată care l-a despărțit de cei dragi, îl va primi și pe el sau îl va lăsa să trăiască singur ... totuși va trebui să încerce, poate că ele o vor ruga Sări ...

Se trezise din delir :

— Unde mă aflu? Unde-i Lia?

Acestea îi fură primele lui cuvinte.

Privi în jur și văzu pereții albi ai camerei, un pat alb, o măsuță, un scaun... Taote le vedea ca prin ceață și i se perindau cu repezițiune înaintea ochilor. Văzu apoi ușa deschi-



zvelt, bronzat, care părea mai negru în contrast cu trupul alb ca spuma mării și firav al unei fete de vreo 17 ani, pe care o purta pe brațele-i vînjoase. Chipul fetei era frumos, cu părul bălai, ce-i acoperea fața și umeri, de o gingășie subliniată și de expresia feței de durere amestecată cu o oarecare bucurie, apărută în momentul cînd își dăduse seama că este salvată.

Omul ce pînă atunci rămăsese cu fața în nisip își ridică capul la auzul strigătelor vesele și se uită cu ură în jur la oamenii ce se bucurau de durerea lui și nici măcar nu-l întrebaseră de jalea lui, nu văzuse tînarul ce se îndrepta spre el, purtînd pe brațe trupul fetei.

Abia atunci cînd cîțiva oameni îi arătară cu minile tînarul, privi în jur și necrezîndu-și ochilor, căzu în leșin.

Fu luat de jos și dus împreună cu fata, cu salvarea.

zindu-se și intrînd cineva, dar nu putu să vadă ce-i, bărbat sau femeie, văzu numai că cineva în alb se apropie de pat și abia cînd ajunse văzu că era o femeie îmbrăcată într-un halat și o bonetă pe cap.

Unde mă aflu? Unde-i Lia? întrebă cu o voce stinsă.

— Lniștiți-vă, Lia, fata d-voastră trăiește! răspunse sora.

— Lia, nu, ea nu poate trăi... Lia, Lia e departe, departe... ea nu mai vine... ea-i acolo în palat în mare..

O bătaie în ușă îl trezi din visare. În prag se ivi un bărbat înalt, zvelt, îmbrăcat tot în alb, cu ochelari și puțin cărunt. Se apropie de soră :

— S-a trezit? întrebă el.

— Da, dar încă mai delirează. Nu crede că fata, Lia, trăiește.

— Nu-i nimic, o să-și revină. Fă-i o injec-

ție. A, nu uita să nu lași pe nimeni să-l tulbure. Știi, i-am telefonat acasă, la București și soția mi-a spus că va veni cu avionul de 15,20. Să n-o lași să intre, liniștește-o, că se simte bine, dar are nevoie de liniște.

— Bine dar d-voastră unde mergeți?

— Merg pînă acasă să mănînc. De azi dimineața nu am mai mîncat nimica și acum e 2. Nu stau mult, merg cu mașina, adăugă el.

— Și ce să fac dacă totuși insistă? întrebă sora.

— După ce se trezește și se simte mai bine poți s-o lași.

— Dar fata cum se simte?

— Bine, i-am făcut respirația și o injecție. Pulsul și-a revenit la normal, acum doarme. La revedere, doamnă Codreanu.

— La revedere și, poftă bună d-le doctor!

Dupe ce sora Codreanu îi făcu o injecție, părăsi camera. După o oră se întoarse din nou, să vadă cum se simte bolnavul.

În tot acest timp el vedea mereu o faptură ce se apropia de el, chemidu-l cu glas dulce: „tăticule vii cu mine?“, apoi o vedea depărtîndu-se, dar strigînd mereu. El nu putea să-i răspundă și se zvîrcolea în pat, iar pe față îi curgeau broboade de transpirație.

Așa îl găsi sora, care intră în cameră, după ce înainte fusese în salonul Liei care-și revenise, obrajii revenindu-și și ei la culoarea trandafirie din totdeauna. Întrebuse unde se află și cum a ajuns acolo, la care sora îi răspunsese cu răbdare povestindu-i cele ce se întimplară. După acestea, prima dorință îi fu aceea să-i dea voie să-și vadă tatăl. Sora îi spuse că tatăl ei nu crede că ea trăiește și că ar fi un șoc prea puternic ca să o vadă. Totuși Lia insistă, dar cînd vru să coboare din pat nu se simți în stare, fiind prea slăbită. Sora îi spuse că va merge ea și-i va povesti cu blîndețe și delicatete toate cele întimplate.

Intră în salon, se uită la ceas, era ora 3 și doctorul trebuia să se întoarcă, trebuia ca și doamna Rădulescu, soția bolnavului să sosească. Se îndreptă spre patul bolnavului și se așeză pe scaun lîngă el, privindu-i fața transfigurată, palidă, cu buzele tremurînd, cu fața transpirată. Se gîndi apoi cum să-l convingă că Lia trăiește, se gîndi că totuși va trebui să încerce. Acuși o să se trezească. Privi ceasul. Trecu o oră de cînd îi făcu injecția. Va trebui să încerce... gîndi ea din nou. Se simți privită și atunci observă că bolnavul se trezise și o privea cu neîncredere, niște ochi mari, fricoși.

— V-ați trezit, d-le Rădulescu? întrebă ea, cu frică.

— Da, îi răspunse un glas istovit. De-abia auzi acel „da“.

Primi același răspuns abia perceptibil.

Se gîndi că ar fi mai bine să încerce să-i spună acum, pînă cînd nu va începe el s-o întrebe de Lia.

— D-le Rădulescu, nu fiți îngrijorat și nu mă mai priviți așa, Sinteți în siguranță. Vă aflați la mare cu fiica d-voastră Lia...

— Dați-mi voie să continui, d-le Rădulescu. Vă rog nu vă agitați, liniștiți-vă, spuse sora.

— Erați pe plajă, cînd Lia a fost să se înecce și...

— Terminați odată! strigă el furios. Apoi deodată calm: Lia, fetița tatei...

— Ei bine, da, Lia a fost să se înecce și a fost salvată... încercă să continue sora.

— Salvată? Lia? — nul ea e cu mama ei, acolo! și arată cu mina înspire fereastră. M-au lăsat singur, singur.

— Nu, Lia trăiește, a fost salvată de salvamari...

— Salvamari? ei? nu ei, nici oamenii care au ris de mine, de necazul meu, nu s-au atîns de ea! adăugă el furios. Oamenii, oamenii nu au suflet...

— Oamenii au salvat-o pe Lia...

— Tatăl strigă Lia, care în cele din urmă reuși să coboare din pat să-și caute tata. Iată sînt eu, fata ta! Strigă ea, aruncîndu-se în pat.

— Nu, tu nu ești Lia, Lia... De ce-ai venit să mă tulburi... tu ești umbra ei... Nu poți fi Lia, Lia mea, fata tatii... mina lui mîngîia părul bălai al fetei.

Pe obrajii Liei curgea lacrimi mari, se prelingeau pe față lăsînd urme ce străluceau în bătaia soarelui ce pătrundea pe fereastră, căzînd în boabe de mărghăritar pe mina tatălui ei.

Sora se retrase într-un colț, ștergîndu-și pe furie o lacrimă.

Deodată în prag mai apără cineva: era o femeie cu ochii roșii de plîns, îmbrăcată într-o rochie simplă de seară. Cum păși în salon fugi spre pat.

— Lia, Licule, — nu putu să spună mai mult; o podidură lacrimile — gîtul nu mai articula nici un cuvînt.

— Soră Codreanu! — strigă doctorul ce se întoarse și văzînd ușa salonului deschisă, se-ndreptă într-acolo. Ajuns în prag și văzînd familia Rădulescu împreună, privindu-i cu ochii în lacrimi, dar cu fețele radiînd de bucurie, înțelese ce se întimplase și ieși din salon împreună cu sora Codreanu.

* * *

— Tăticule, uite luna, cum iese din mare! strigă veselă Lia, arătîndu-i luna.

— Da, și ce frumoasă și roșie-i adăugă Maria.

Da, da — spuse el gînditor — da, dar voi sinteți mai frumoase! Sintem împreună! Spuse vesel. Ce frumoasă-i marea... și-i liniștită...

Se îmbrățișară și se sărutară fericiți, plimbîndu-se mai departe pe faleză.

Marea, ce frumoasă-i marea...

Din literatură universală

O GUSTARE

Somerset Maugham

Am zărit-o la un spectacol și, ca răspuns la semnul pe care mi l-a făcut, m-am dus în timpul pauzei și m-am așezat lângă ea. Trecuse mult timp de când nu o mai văzusem și dacă cineva nu i-ar fi pronunțat numele, cred că greu as fi recunoscut-o. Ea mi se adresă gureșă :

— E, ce zici, au trecut mulți ani de când nu ne-am mai văzut și cîți ani de când ne-am văzut pentru prima oară! Cum mai trece timpul! Cum mai trece! Nici unul dintre noi nu a întinerit. Îți mai aduci aminte, când ne-am văzut pentru prima oară? M-ai invitat atunci la o gustare.

★

— Cum să nu-mi aduc aminte?!

Aceasta s-a întîmplat acum douăzeci de ani. Pe vremea aceea locuiam într-un minuscul apartament, la Paris, în cartierul Latin. Apartamentul avea vederea spre cimitir.

Ciștigam pe vremea aceea atîta cît să-mi duc zilele. Ea citise o carte de a mea și-mi trimi-



se o scrisoare în legătură cu aceasta. I-am răspuns mulțumindu-i și imediat am primit altă. Îmi scria că este în trecere prin Paris, că ar dori să stea de vorbă cu mine, dar că timpul îi este limitat, singura ei zi liberă fiind marțea

următoare, (ea își petrecea dimineața la „Luxembourg”), și... dacă aş vrea să o invit la o gustare la „Foyot's” Era acest „Foyot's” un restaurant la care mîncau senatorii francezi, scump foc, încît nici nu mă gîndisem vreodată să trec pe acolo. Mă simţeam, însă, flatat și eram prea tînăr pentru a fi învăţat să spun „nu” unei femei. (Pot să adaug că puţini bărbaţi învaţă aceasta, pînă a nu îmbătrîni ca să o facă liniştiţi). Aveam 80 de franci, cu care urma s-o duc pînă la sfîrşitul lunii, iar o gustare, modestă nu putea să coste, după socolinţa mea mai puţin de 15 franci. Dacă mă lipseam de cafea pe vreo două săptămîni, am calculat că poi putea să mă descurc. I-am scris că o aştept la „Foyot's”, marţi la ora 12,30.

★

Nu era atît de tînără pe cît mă aşteptasem: mai mult impunătoare, decît atrăgătoare. O femeie de vreo 40 de ani, (vîrstă încîntătoare, dar nu dintre acelea care ar putea trezi o bruscă și răscolitoare pasiune, de la prima vedere) și care mi-a făcut impresia că are prea mulți, da, mai mulți dinți decît sînt necesari pentru funcțiunea lor știută. Era guralivă, dar mai ales dispusă să vorbească tot despre mine, încît m-am pregătit să fiu un ascultător cuminte.

Cînd a fost adusă lista meniului, m-am înfiorat, pentru că prețurile erau cu mult mai ridicate decît mă aşteptam. Ea însă m-a încurajat :

— La gustare iau întotdeauna o nimica toată.

— Ei. nu chiar așa, — i-am răspuns, cu generozitate.

— Nu obișnuiesc decît un fel ușor. Cred că oamenii de azi mînincă prea mult. Să văd ce este : poate puțin pește. Mă întreb dacă nu somon.

Era timpuriu pentru somon, nici nu era trecut în meniu. Totuși am întrebat chelnerul dacă nu cumva avea somon. Cum să nu aibă? Avea. Un somon frumos, primul pe care l-au primit în anul acesta. L-am comandat pentru invitata mea. Chelnerul a mai întrebat-o dacă nu dorește ceva, până se pregătește somonul.

— Nu, răspuse dinsa. Nu măninc niciodată decît un singur fel. Dar, poate au cumva icre negre.

Mi s-a strîns inima. Știam bine că nu-mi pot permite icre negre, dar nu i-o puteam spune. Am chemat chelnerul, i-am spus să aducă. Am făcut-o cu orice risc. Mie mi-am ales cel mai ieftin fel, un cotlet de oaie.

— Cred că nu e bine să servești carne, — spuse ea. Nu știu cum mai poți lucra, după mîncăruri grele. Mie nu-mi place să-mi supraîncarc stomacul.

— Nici mie, — i-am răspuns cu promptitudine.

— Exceptînd vinul alb, — a continuat dinsa, de ca și cum nici nu aș fi vorbit; vinurile franțuzești sînt plăcute, mai zise dumneaei, — sînt splendite pentru digestie.

— Și dv. v-ar plăcea?

Ea mi-a răspuns cu un zîmbet amical și strălucitor al dinților săi albi:

— Doctorul meu mi-ar interzice să beau altceva decît șampanie.

Îmi inchipui că am pălit. Am comandat o jumătate de sticlă și am spus ca în treacăt că



medicul meu mi-a interzis cu desăvîrșire să beau șampanie.

— Atunci, ce bei?

— Apă.

A mîncat caviarul, a mîncat și somonul. Apoi a vorbit despre artă, literatură și muzică, în timp ce eu mă întrebam, la cit s-o urca nota de plată. Cînd mi-a adus cotletul din carne de oaie, m-am pus serios pe treabă.

— Văd că ești obișnuit să mănînci o gustare serioasă. Sînt sigură că e o greșeală. De ce nu-mi urmezi exemplul: să mănînci numai un singur fel? Nu mă îndoiesc că te-ai simți cu mult mai bine, dacă ai lua o singură gustare.

— Eu mănînc un singur fel, — am spus, deoarece chelnerul venea iar cu lista.

— Nu, nu, niciodată nu mănînc la gustare decît un pic, nu mai mult, și aceasta pentru ca să pot prilejui conversația, nu de altceva.



Poate că n-aș putea mîncă mai mult decît ceva cu sparanghel, și poate mi-ar părea rău să plec din Paris, fără să fi gustat.

Cînd o auzii, inima mi se opri în loc. Văzusem sparanghel în vitrine și știam că e teribil de scump. De multe ori îmi lăsase gura apă.

— Doamna dorește să știe dacă nu cumva aveți sparanghel din cel mare, — l-am întrebat pe chelner.

Îmi doream din tot sufletul să spună: nu. Un zîmbet fericit cuprinse fața rotundă ca de preot a chelnerului, care ne asigură că avea cîteva bucăți atît de mari și fragede, că erau o splendoare.

— Nu-mi este cituși de puțin foame, spuse invitata mea, dar dacă insiști, nu mă supără să servesc.

Am comandat.

— Dumneata nu servești?

— Nu, niciodată n-am mîncat sparanghel.

— Știu că sînt și oameni cărora nu le place. Vorba e că îți strici gustul cu mîncărurile acelea.

Am așteptat ca sparanghelul să fie pregătît. Mă cuprinse spaima. Nu mai era problema ce bani mi-o mai rămase pînă la sfîrșitul lunii, ci dacă aveam destui ca să plătesc nota. Ar fi penibil să mă trezesc că-mi lipsesc 10 franci și să fiu silit să împrumut de la invitata mea. Nu puteam face așa ceva. Știam exact cîți bani aveam și dacă nota ar fi de-

păsit suma, mă gindeam să bag mina în buzunar și cu un strigăt dramatic să sar în picioare și să strig că am fost buzănărit. Desigur că ar fi penibil, dar poate că nici ea nu avea destui bani să plătească nota. În cazul acesta, singurul lucru ce era de făcut: să-mi las amanet ceasul și să spun că mă voi întoarce să plătesc mai târziu.

A sosit sparanghelul. Era enorm și apetisant. Mirosul de unt încins mi-a gîdilat nările. M-am uitat cum da pe gît în mări și voluptoase imbucături, iar eu, de felul meu politic, vorbeam despre drama din Balcani. În sfîrșit termină.

— Cafea? spuse.

— Da, numai o înghețată și o cafea.

Trebuia s-o duc pînă la capăt, așa că am comandat o cafea pentru mine, o înghețată și o cafea pentru dînsa.

— Știi, spuse după ce termină înghețata, eu sînt convinsă că e bine să te scoli de la masă, fără să fii sătul.

— Încă vă este foame? am întrebat eu, sleit.

— O, nu mi-e foame, vezi, eu nu mănînc la gustare. Dimineața servesc o ceașcă de cafea și apoi prînzul, dar niciodată nu mănînc mai mult de un singur fel la gustare. A.. da! De dumneata vorbeam.

Atunci s-a întîmplat ceva teribil. În timp ce așteptam după cafea, chelnerul șef, cu un zîmbet lingușitor pe fața sa falsă veni la masa

noastră cu un coș mare plin cu piersice foarte mari. Aveau roșeața unei fete nevinovate, aveau înfățișarea bogată a unei priveliști italiene. Dar nu era sezonul piersicilor. Dumnezeu! cît pot costa! Am aflat ceva mai târziu, după ce învitata mea, luă una, distrată.

— Vezi, ți-ai umplut stomacul cu multă mîncare — mizerabilul și minusculul meu cotelet — și nu poți să mai mănîci. Eu, însă, am luat o mică gustare și pot să iau o piersică

Veni nota.

După ce am plătit, am văzut cît mi-a mai rămas, de un bacșiș meschin. Ochii ei s-au oprit o clipă pe cei trei franci, cît îmi rămăsesse să dau chelnerului și știam că mă socotește un calic, un zgîrcit.

Cînd am ieșit din restaurant, aveam în față o lună de zile întreagă fără nici o lețcaie în buzunar.

— Urmează exemplul meu, spuse ea pe cînd dădeam mina, și nu mîncă niciodată decît un singur fel de gustare.

— Voi face mai mult decît atît, am replicat. n-am să mănînc nimic la prînzul de azi.

— Umorist! strigă ea veselă, sărînd într-un taxi. Ești cu adevărat umorist.

★

M-am răzbunat, sînt răzbunat: nu cred că eu sînt răzbunător, dar cînd intervine fatalitatea, e plăcut: cîntărește, azi, 140 de kg.

Traducere de Octavian Rusanda cl. XI-a





Probleme de chimie

Se prepară cloroform din etanol, prin încălzire cu o soluție de clorură de var. Ca produse intermediare în timpul reacțiilor rezultă acetaldehida (prin oxidarea alcoolului cu clorură) și trichloroacetaldehida (prin clorurarea acetoldehidei).

Hidroliza ultimei substanțe duce la cloroform și acid formic. Se cere:

- Scrierea ecuațiilor reacțiilor ce au loc.
- Cantitatea de cloroform obținută din 3 litri de soluție 2M de alcool etilic.
- Volumul de fosgen (oxiclorigen de carbon), la 273°C și 112 atmosfere, ce se obține prin oxidarea cloroformului.
- Cîtă anilină s-ar putea obține, după procedeul industrial, cu acidul clorhidric ce rezultă alături de fosgen?

Jitaru Zamfir
clasa XI-a A

În urma tratării cu clor și apă a unui amestec de etenă și etan se obțin substanțele organice A și B. La analiza calitativă a amestecului se constată că ele conțin 47% oxigen.

a) Știind că amestecul A și B cîntărește 170 kg, să se calculeze cîte procente greutate reprezintă fiecare substanță.

b) Care este raportul cantităților în moli dintre cele două substanțe?

c) Ce volum ocupă clorul intrat în reacție la 27°C și 20 atmosfere?

d) Ce volum de soluție semimolară de acid acetic este necesară esterificării substanței B.

f) Cunoscînd că substanța A în amestec cu apa formează un amestec antigel folosit ca element de răcire în radiatoarele unor mașini cu ardere internă, să se calculeze cantitatea de apă care își poate coborî punctul de îngheț la -30°C în amestec cu această substanță, dacă 1 mol gram din ea la 1000 g. apă produce o scădere a punctului de îngheț cu $1,86^{\circ}\text{C}$?

Ila Cornel clasa a XI-a A

Probleme de fizică

Un pendul format dintr-un fir OA, de lungime l avînd în extremitatea A o sferă de masă m este scos din poziția de echilibru pînă ce face un unghi, α , cu verticala. Lăsat liber în dreptul poziției de echilibru ciocnește neelastic un pendul identic.

1. Să se calculeze înălțimea h la care ajunge noul pendul și unghiul pe care-l formează cu verticala.

2. La înălțimea h noul pendul se desprinde de punctul de susținere și cade perfect vertical. Să se determine diferența de temperatură la care ajunge corpul format prin ciocnire dacă $n\%$ din energia lui se transformă în căldură, iar $p\%$ din căldură este absorbită de corp.

Oxenfeld Ioan
Clasa a X-a Fizică

Un mobil pleacă din repaus parcurgînd un spațiu s în timpul t . Știind că mișcarea este accelerată cu accelerația $a < 2g$ să se calculeze:

1. Timpul după care mobilul va parcurge același spațiu s în prelungirea drumului.

2. La capătul acestui spațiu el întîlnește un plan înclinat pe care-l parcurge în așa fel ca la capătului planului (de lungime s) el are viteza jumătate din cea inițială. Ce unghi de înclinare are planul?

Bologa Vasile
clasa X-a Fizică

O scindură paralelipipedică omogenă oscilează în jurul unui punct de sprijin cu o accelerație unghiulară maximă și o elongație la fel de valoare maximă. Să se afle:

1. Distanța de la punctul de sprijin la extremitatea liberă a scindurii și să se arate că ea nu depinde de masa scindurii.

2. Cunoscind accelerația gravitației să se afle perioada de oscilație a acestui pendul fizic.

Suciu Florica
clasa X-a Fizică

★

Să se calculeze capacitatea unui condensator sferic cu $R = 9 \cdot 10^{-3} \text{ m}$ și $r = 10^{-3} \text{ m}$; dacă permitivitatea relativă este 1. Ce lungime ar trebui să aibă un condensator cilindric de aceeași dimensiuni și de aceeași capacitate?

Giorău Petru
clasa XII-a A

I. Se așează unul peste altul două plane înclinate de aceeași înălțime „ h ”, astfel încît lungimea primului plan să fie egală cu baza celui de al doilea plan înclinat.

Cunoscînd unghiul primului plan înclinat, să se determine ce spațiu va parcurge un corp așezat în virful acestui ansamblu, pînă la oprirea completă, pe un plan orizontal aflat la baza ansamblului al cărui coeficient de frecare este μ . Pe ansamblu nu se consideră frecarea.

II. De greutatea unui pendul se fixează un alt pendul de aceeași lungime, dar de greutate mult mai mică. Primul este deviat cu unghiul α iar celălalt cu unghiul β . Să se calculeze unghiul de deviere al pendului mic după o semi-perioadă.

III. Pe un mosor de masă M și rază R se află înfășurată o sfoară de greutate neglijabilă.

Dacă „ L ” este lungimea sforii, care este forța ce trebuie să acționeze de-a lungul ei, pentru a depana mosorul în „delta t ” secunde?

IV. Două mobile se mișcă pe direcții paralele cu vitezele V_1 și V_2 . Care este viteza unuia din mobile pentru un observator aflat în celălalt, dacă distanța dintre mobile este d .

Anghel Alexandru
clasa X-a Fizică

Probleme de matematică

1. Fie ecuațiile:

$$x^2 + (m-1)x + m = 0$$

$$y^2 + (m-2)y + m-1 = 0$$

a) Ce relații există între rădăcinile lor dacă $m = \frac{7}{2}$?

b) Căutați și alte valori ale lui m , astfel încît între rădăcinile celor două ecuații să se poată stabili relații raționale (adică y_1 să poată fi scris doar în funcție de x_1 și de numere raționale).

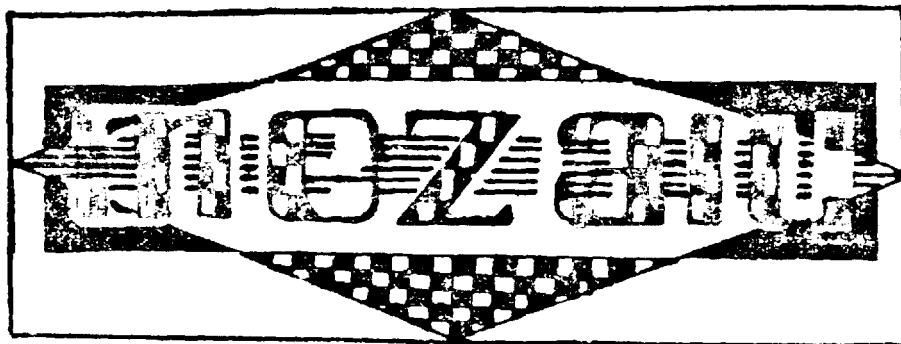
2. Să se găsească valorile lui x pentru care $f(x) = x^4 + 4(m+n)x^3 + 4(m+n)^2x^2 - 2(m+n)x + 1$ este minimă.

3. Arătați că:

$$\sum_{k=1}^n \frac{2^{k+1} \cos 2^k x}{1 - \cos 2^{k+1} x} = \frac{1}{\sin^2 x} - \frac{2^n}{\sin 2^n x}$$

Boșcaiu Voicu





Cum a devenit Giotto, pictor

J. I. Trowbridge

În anul 1276, la marginea unui oraș din Italia, așezat cam la vreo patruzeci de mile depărtare de Florența, trăia un țăran sărac pe nume Bondone. Acest om avea un fiu, pe care îl crescuse în acea ignoranță comună copiilor de țărani. Cu toate acestea, băiatul dovedea atita inteligență, voioșie și naturalețe în tot ce făcea, încît deopotrivă tatăl său și oamenii în mijlocul cărora trăia îl îndrăgiră peste măsură.

La vîrsta de zece ani, tatăl său îi încredințase sarcina de a avea grijă de oi. Acum fericitul păstoras hoinărea în voie pe cîmp și prin vale cu turma sa. Plăcerea lui de căpetenie era să se așeze jos și să deseneze obiecte din jurul său, pe diferite pietre netede, pe nisip sau pe pămîntul moale. Un băț tare sau o bucată de piatră ascuțită îi țineau loc de creion; modelele și le alegea din turmă, pe cînd oile se adunau în jurul său.

Într-o zi, în timp ce păstorul copil întins în mijlocul turmei sale, desena cu înfrigurare ceva pe o piatră, trecu pe acolo un drumeț. Izbîit de expresia de concentrare de pe fața băiatului și de grația inconștientă a poziției lui, străinul se apropie să vadă ce lucra. Era schița unei oi, desenată atît de liber și cu atita fidelitate a naturii, încît călătorul o privi un timp, uimit:

— Al cui ești? strigă el entuziasmat. Surprins, băiatul privi spre cel care îi adrese întrebarea:

— Tatăl meu e țăran și se numește Bondone, iar eu, signore, sînt micul său Giotto — spuse el.

— Atunci e-n regulă, micule Giotto. N-ai vrea să vii să locuiești cu mine și să înveți să desenezi și să pictezi oi ca și aceasta. cai, ba chiar și oameni?

Ochii copilului sclipiră de bucurie.

— Am să merg cu dumneavoastră oriunde, numai ca să pot învăța toate astea. Dar — adăugă el îndată, întunecîndu-se la față, trebuie să merg să cer voie de la tata mai întîi. Eu nu pot face nimic fără voia lui.

— Bine, băiete, vom merge împreună la tatăl tău — spuse străinul.

Mare fu mirarea bietului țăran cînd îi fu dat să audă această propunere. El înțelese dorința fiului său, deși Giotto se temea să o exprime în cuvinte, și consimți. Își însoți fiul pînă la Florența și acolo îl lăsă pe Giotto în grija unui mare pictor din vremea aceea.

Progresul uimitor al ucenicului întrecu cu mult așteptările pictorului. În desenul după natură, Giotto își depăși curînd maestrul.

Într-o dimineață, maestrul intră în atelierul său și, privind un cap pe jumătate terminat, zări o muscă pe nas. Înfuriat, dădu cu mîna s-o alunge, dar descoperi îndată, că de fapt aceasta era pictată.

— Cine a desenat-o? strigă el pe jumătate supărat, pe jumătate bucuros.

— Giotto, maestre!

Traducere din limba engleză
MOȘ DORIN, cl. a XII-a D seral

Spartacus

Mihaela Șerban cl. a VII-a C.

Istoria e vastă: cuprinde fapte de vitejie supraomenească, săvârșite de oameni simpli, dar care s-au ridicat în ochii lumii treptat și s-au petrecut mai repede decît s-ar putea crede.

Unul dintre cei mai impresionați eroi care au zguduit lumea, prin caracterul său minunat și prin vitejia asemănătoare leilor, a fost sclavul trac Spartacus. Desigur, Spartacus era om, nu leu, dar voința lui de libertate nu se poate compara decît cu a leilor îngrădiți în grădiile cuștii, sau poate a șoimului din colivie, dornic să înfrunte din nou albastrul cerului.

Simplu, cinstit și dirz, Spartacus trăia numai pentru că spera; spera într-una, spera cu îndrjire și încăpăținare, spera fără încetare.

Gladiator, Spartacus spera că va fi din nou liber și va trăi pentru că-i va fi dragă viața, nu de silă.

Inzestrat cu o voință mai tare decît valurile mării frămîntate, Spartacus era ferm con-

vins că dacă sclavii se vor uni vor putea înfrunta marea și puterea romanilor.

Romanii învinseseră armata sclavilor. Fu un sfîrșit trist, pentru că sclavii luptaseră pentru o dorință sfîntă: cucerirea demnității de a fi oameni.

Visul de o viață de om se spulberă, așa cum flacăra unei lumînări pîlpiiie tot mai încet cînd ceara-i pe sfîrșite, iar cînd ceara s-a terminat de tot, mai răzbește spre lumină, apoi se stinge lăsînd în urmă doar fumul: nostalgie după frumusețea flăcării stinse.

În clipa în care s-a stins, Spartacus credea că moare ca un simplu om și va rămîne doar amintire ștearsă a tristei sale existențe, a episodice perindări prin oceanul de întimplări neprevăzute care se cheamă viața. Dar n-a fost așa. Ieri, astăzi, mîine și oricînd, Spartacus a fost, este și va fi unul din cei mai mari eroi ai omenirii din toate timpurile.

Leonardo da Vinci

Nagy Anna-Maria, cl. XI-a D.

A firenzei Leonardo da Vinci 1452—1519 évek között élt, nemcsak nagy festő, hanem mindent átfogó egyetemes lángelme volt. Személyisége és sokoldalú érdeklődési köre az egész reneszansz csodálatos szintézise. Leonardo da Vinci egyszemélyben szobrász, fizikus, vegyész, matematikus, mérnök és zenész volt. Igyekezett a természet minden titkába behatolni, minden alkotásán évekig dolgozott, hogy a mű tökéletes legyen.

Leonardo da Vinci arcképeinek mélységével és bizonyos mértékben titokzatos kifejezési módjával, a hosszú évszázadok eltelte után, a jelenben és a jövőben is utolérhetetlen művészként szerepel a képzőművészet történetében.

Híres festménye a „Mona Lisa” a megfigyelés mélységében és az alkotás művészi tökéletességében utolérhetetlen alkotás.

Mona Lisa titokzatos mosolya világhírű.



Istoria telefonului

CUCUIU SILVIU, cl. a XI-a B.

Dezvoltarea orașelor și ritmul de viață tot mai trepidant cereau un mijloc de comunicație directă și rapidă între oameni. Ideea de a transmite prin fir vocea omenească și sunete muzicale s-a născut în urma succesului telegrafiei prin fir. Mulți fizicieni și ingineri căutau o soluție practică pentru a reuși transmiterea prin fir a sunetelor și a vocii omenești.

În anul 1837 americanul Ch. Page constată că magnetizind și demagnetizind rapid prin intermediul curentului electric o bară de fier se produce zgomot. În anul 1854 fizicianul francez Charles Bourseul imaginează și construiește un dispozitiv care este considerat ca forma de embrion a microfonului.

Fiind la curent cu experiențele lui Ch. Page, Phillip Reiss (1834—1874) încearcă să realizeze un aparat pentru transmiterea prin fir a sunetelor muzicale și a vocii omenești. În anul 1860 realizează acest aparat, dar tonul vocii omenești fiind puternic deformat recepția era îngreunată. Articolul care conținea descrierea aparatului și a experiențelor sale a fost trimis publicației germane „Analele Pogendorff”, dar a fost considerat o expunere neserioasă și nu a apărut. Lui Reiss i se datorește denumirea de telefon iar primele aparate cu care s-a transmis vocea prin fir se păstrează și astăzi la muzeul din Berlin. De aceea articolul lui Reiss nu a fost publicat, experiențele lui au rămas necunoscute.

În anul 1875 Graham Alexander Bell lucrează și realizează telefonul său pe care îl expune la expoziția din anul 1876 din Philadelphia. La numai două ore după ce depune în anul 1876 cererea de brevet a invenției sale, un alt inventator, Elisha Gray cere și el un brevet pentru invenția sa, tot un telefon.

Astăzi se consideră că telefonul a fost inventat în același timp de amândoi. La telefonul lui Bell se remarcă reversibilitatea transmițătorului (microfonului) și a receptorului și absența unei surse de energie electrică. Transmiterea se bazează pe curenții de inducție produși de energia vibrațiilor sonore în înfășurările electro-magnetului. Acești curenți erau foarte slabi și din această cauză transmiterea nu se putea face pe distanțe mai mari, datorită dispăririi pe linie.

În anii următori telefonul a suferit diferite transformări. Pentru a se putea mări distanța de transmitere se caută să se introducă surse străine de energie electrică, iar microfonul să aibă rolul de a transforma vibrațiile sonore în oscilații electrice. Inginerul american David Hughes inventează acest tip de microfon în anul 1877. Microfonul este perfecționat în continuare de mulți fizicieni printre care de vrăjitorul de la Melo-Park Thomas, Alva Edison. Acesta construiește microfonul cu grăunțe de cărbune de o sensibilitate sporită, folosit și în zilele noastre.

Se poate spune că telefonul a fost inventat datorită fizicienilor și inginerilor din S.U.A., Germania, Franța, dar a fost perfecționat în Suedia. Ericsson pune bazele unei industrii telefonice în plină dezvoltare. În anul 1881 orașul Stockholm avea mai multe telefoane decât un oraș mijlociu al secolului al XX-lea.

În anul 1884 se face prima legătură telefonică în România, iar prima soluție de telefonie multiplă a fost dată de Augustin Maior în 1905.

Progresul ulterior al telefoniei se datorește exclusiv electronicii.



ARTA »MODERNA«

Voichița Boscalu cl. a IX-a C.

Vernisajul expoziției celebrului pictor Zoo Nulitate.

Cineva își face cu greu un locșor în grupul compact al criticilor conduși prin galerie de reputatul artist și ascultă plin de uimire torentul de explicații pe care cu neprecupețit avînt și convingere, domnia sa Nulitate le dă :

— Vă aflați în fața lucrării „Ulei pe pînză”, care reprezintă ulei pe pînză.

Și apoi el continuă, foarte volubil :

— De la om la om vorbind, nu găsiți că e grandios felul în care am reușit să redau concepția mea atît de sobră, prin aceste linii cromatice, într-o singură culoare?

Țin să spun, ca să explic geneza acestei creații pe care o prezint, țin să spun că am fost profund impresionat de forma desăvîrșită pe care natura a dat-o simpaticilor bacili, în formă

de luminare : găsiți aici filozofia mea asupra morții, — căci e de la sine înțeles, la capul morților ard lumînări. Deci, urmînd transcendentul imbold, pe care emoția artistică mi-l dădea, am creat această operă, despre care pot spune că este după natură și pe care am botezat-o destul de sugestiv : „Ulei pe pînză”. Sînt totuși un desăvîrșit impresionist, trebuie s-o recunoașteți.

— Dacă eu aș fi pictor și impresionist, n-aș putea rezista „transcendentului imbold” de a picta „după natură” un țap, murmură pentru sine un modest necunoscut, îndepărtîndu-se de ilustrul grup, alungat de barba aceea neagră a pictorului, nepieptănată de două săptămîni.

Expoziția avu succes.

Zoo Nulitate s-a afirmat din nou ca o personalitate marcantă în viața culturală.

„Se poate afirma că în arta lui Zoo Nulitate încep să se manifeste semnele unei noi perioade de creație.

Caracterul interiorizat al pînzelor sale transmite privitorului o imagine alertă asupra respectului pe care bunul simț îl acordă personalității pregnant animalice.

Laviul realizat de Nulitate revoluționează vechea formă prin acele discrete note puternice de culoare.

Definitorie remarcabilei personalități a maestrului Zoo este lucrarea „Ulei pe pînză”, care prozaic vorbind este para mălăiață a creației sale, pe drumul solicitat de abutimentul valabil pe culmi inaccesibile.

Este formidabilă originala viziune a fenomenului artistic care este Nulitate asupra zveltelor linii din care ansamblează o fabrică de țigări....” Și așa mai departe, continuă articolul criticului Titel Chioru, în termeni mai mult decît elogioși, în cronica artistică a zilei, dedicată în exclusivitatea vernisajului.



Ei se numesc „HIPPI”

Categoria „hipi” este cea mai recentă, cea mai modernă generație. Trăsăturile oamenilor-maimuță din această generație sînt aceleași cu ale omului primitiv: se adună-n galerii și-și procură „cele necesare pentru trai”: candelabre vechi, juguri, bretele pentru pantaloni de prin 1900. Îmbrăcămintea, dacă se poate numi așa, e o adevărată problemă pentru ei. Sărmanii! Sînt nevoiți să-și croiască cămăși din capotul înflorat al bunicii. Pantalonii?!... pînză de sac, (pentru că „pentru stofă nu le ajung banii”!). iar dacă se găuresc puțin, nu e nici o tragedie: un petic de piele, sau ceva colorat viu... și restul e rezolvat. De ce se pune petic? E simplu: pentru un hippy a trăi înseamnă a fi extravagant, ceva ieșit din comun!

KABÁT MARIA, cl. a XI-a D maghiară

Încălțămîntea? În fond la ce bun? De obicei umblă în picioare goale, sau... cu papucii de la mătușa din străinătate. Poartă și cordoane descoperite de arheologi în săpăturile lor.

Spălatul și tunsul nu sînt de un hippy. Se spală totuși periodic: la trei luni o dată. Să vorbim despre păr? Despre frizer.. Ei nu cunosc așa ceva. Întâmplător, cu totul întimplător, foarte rar, rătăcesc și pe la frizer: au atunci de lucru frizerii pe o jumătate de zi.

Pentru că împodobirea augustului lor cap trebuie să fie întregită, își pun pe nas o pereche de ochelari cu rame de sîrmă: ochelarii bunicii.

Calmul și singele rece le sînt caracteristice. Dar să nu facem simple afirmații, să ne cîrim și la concret.



Trei băieți hippy se plimbă pe trotuar. Iată-i! Deodată, se hotărăsc să traverseze strada. Se-nșiră unul după altul, ca și gștele, și pornesc apoi, cu acompaniament de chitară, punând la încercare reflexele și nervii șoferilor, ca și frinele mașinilor. Ajungând cu noroc pe partea cealaltă, pe celălalt trotuar al străzii, salută cordial și zimbând șoferii, care cu greu se stăpinesc, în timp ce băieții hippy le flutură cite un „pa” sau „hello”.

Apoi, băieții se așează pe marginea trotuarului, își umplu pipele și încep să consume „iarba dracului”. Pentru că s-au plictisit sau poate că nu stau comod, se ridică și se îndreaptă flegmatic spre o „răcoritoare”. Aici, cumpără cite două sticle de „Pepsi”, din care beau doar una, iar cealaltă o toarnă pe trotuar, rostind solemn: „Pentru morți...”. Apoi, își continuă drumul, imperturbabil.

Ancheta noastră

MICHAEL IOVIN
cl. XI-a

În viața fiecărui om există o perioadă în care universul copilăriei, gingaș și fragil, se topește. Îmbogățit cu adevăruri noi și experiențe uneori mai dure, — pe care fiecare cred că le trăiește primul, — este inundat de substanța concentrată a unei viziuni spirituale și de năzuința conștientă de a folosi la plasmuirea unui alt univers: e adolescența.

Să dăm un nume acestei năzuinți de a participa și de a da un sens traiectoriei vieții: ideal.

Care este idealul generației noastre?

S-au făcut numeroase anchete în jurul acestei întrebări. Putem spune că toți tinerii se lansează în viață stăpîniți de un ideal? Putem spune că toți tinerii sînt stăpîniți de responsabilitățile drumului pe care urmează să-l parcurgă? Și putem spune că în mod automat îl pot găsi toți? Scopul anchetei pe care încercăm să o facem are rolul de a discuta pe larg, în spirit critic și obiectiv, în spiritul unui schimb de păreri, incertitudinile și căutările, obiectivele și drumurile.

Dar, poate că ar trebui să punem în discuție chiar necesitatea unor idealuri. Sînt necesare? Au un rol?

Liviu Rebreanu spunea: „Viața omului numai atunci e prețioasă, cînd urmărește un ideal”, iar H. Sienkiewicz: „Ca să-ți justifice existența, ai nevoie nu numai de plîne, ci și de o idee morală”.

Dv., draoi cititori, sînteți invitați să meditați sincer la ceea ce este esența vîrstei noastre, acum, cînd substanța necesară plasmuirilor nu-și pierde plasticitatea. Și așteptăm răspunsurile în discuția pe care o deschidem în pașinile revistei noastre. Așteptăm răspunsuri la întrebările:

a) Ce sens dați noțiunii de „a avea un ideal”?

b) Ce ați dori să realizați în vremurile ce vor veni?

c) Cum vedeți imaginea locului vostru viitor în societate?

Calendar școlar

ȘCOALA PERFORMANTELOR SPORTIVE

Gheorghe Petronius cl. a XII-a B.

Până să ajung pe treapta cea mai înaltă a culmii sportive am avut de străbătut un drum anevoios, plin de greutăți.

Am început atletismul acum patru ani, adică în clasa a IX-a, la liceul unde învăț, liceul „Ioan Slavici” din Arad.

La început, totul o făceam în joacă. Nu veneam prea des la antrenament, mai ales că la câteva concursuri am fost învins la diferențe cam mari, ceea ce puțin m-a dezamăgit. La insistențele antrenorilor și colegilor de club, însă, am continuat antrenamentele cu mai multă sîrghință, voință și perseverență.

Rezultatele nu au întirziat să vină. În vara anului 1966, după numai opt luni de antrenamente, am ocupat locul al II-lea la concursul republican de la Brașov. Apoi, după numai două săptămîni, la concursul republican al liceelor, reprezentînd culorile liceului „Ioan Slavici” din Arad, am ocupat locul al III-lea.

După aceste concursuri, care mi-au adus satisfacția că am fost selecționat în lotul republican de juniori de atletism, a urmat o perioadă grea, o perioadă de intensă pregătire. Am trecut atunci la adevăratul sport de performanțe.

Am alergat săptămînal zeci de kilometri, am ridicat zeci de mii de kilograme, am dat de pe mine zeci de kilograme de transpirație și săruri. Nu a fost de loc ușor. Pentru toate acestea era nevoie de voință, perseverență și, bine înțeles, puțin talent.

A trebuit să renunț la o serie de satisfacții și plăceri: plimbări, filme, teatru, excursii. Toate drumurile mele erau între școală și stadion.

Am reușit să mă afirm la o serie de concursuri, ca la concursul republican de primăvară de la București, unde am ocupat locul I la 400 metri garduri și 400 metri plat. Apoi la concursul republican al liceelor de la Brașov, unde am reușit să înscriu în cartea de aur a concursurilor numele liceului meu, ocupînd locul I, la 400 metri plat.

După aceste concursuri, am făcut o serie de deplasări cu echipa națională de juniori la Berlin (R.D.G.) și la Lublin, în Polonia.

Cea mai mare satisfacție a mea a fost cucerirea titlului de campion național la 400 metri garduri și a tricoului național. Această cursă nu o voi uita prea ușor. A fost o cursă foarte grea. Cu o săptămînă înainte venisem de la Berlin și mă simțeam obosit. Înainte de cursă, antrenorul meu, profesorul Marconi Ion, mi-a dat câteva indicații pentru cursă. Eram foarte nervos și emoționat înainte de start. Trebuia să-mi apăr titlul cîștigat în primăvară și apoi, rivalul meu avea timp mai bun decît mine.

S-a dat startul. Ca de obicei, am plecat tare. În fața mea, adversarul principal. La 300 de metri avea un avans de 4 metri asupra mea. Îmi venea să renunț, să abandonez, simțeam că mă înăbuș, picioarele îmi erau de plumb.

Și, atunci s-a auzit din tribună un glas care a însemnat un plus de energie.

— Du-te după el, că nu mai poate!

Am forțat ultimii metri, mi-am ajuns adversarul și am reușit să-l înving cu 2 zecimi de secundă. Eram campion, campion republican de juniori.

Am fost fericit, dar cred că mai fericit a fost antrenorul meu, căci ceea ce nu a putut realiza dinsul, a realizat elevul său.



Orchestra noastră

KASA IULIANA cl. a IX-a D.

E simbătă după masă. O tăcere grea se lasă peste coridoarele pustii ale liceului „Ioan Slavici”. Elevii își petrec acum clipele binemeritate ale odihnei după o săptămână grea de muncă, de învățatură. Dar iată, că deodată zumzet dublu de chitară și pian se strecoară dintr-o clasă, umple coridorul părăsit, se înalță sub cupola impetuoasă a acestei vechi școli, care salută prin ecou ritmul tineresc al muzicii moderne. În acea clasă repetă acum orchestra liceului.

Sînt cinci elevi care își dedică timpul liber acestei pasiuni nobile: Boariu Dorel, Silaghi Gheorghe, Nițulov Radu, Acs Laszlo și Hălmăgean Victor.

O întreagă orchestră: chitară solo, chitară ritm, chitară bas, pian și toabă.

De cinci luni de zile își rezervă acest colectiv mic, dar însuflețit, o parte din timpul de odihnă muzicii de dans.

Ei s-au hotărît ca prin sirguința lor personală, vor da o mîină de ajutor conducerii școlii și organizației U.T.C., cu ocazia reuniunilor școlare. Și iată că strădania lor începe să dea roade. Și-au prezentat programul de repetate ori la Clubul Muncitorilor Uzinelor Arad, ale întreprinderii Electro-energetice Timis, în Palatul Pionierilor precum și în revista Alma mater.

Iată, acum se pregătesc cu un nou număr. Melodia plăcută a roch-ului „Vremuri” de Florin Bordeianu și Nicolae Covaci ne petrec pînă departe cînd părăsim incinta școlii, după o vizită făcută la o repetiție a tinerii orchestre.

File de calendar

— Cei mai tineri elevi ai liceului nostru au concurat în luna martie 1969 la realizarea unor creații literare, pe linie de pionieri. Și au reușit dintre ei următorii la faza pe școală: Timofteciuc Liana, Micodim Nadisa, Galea Lavinia, Dan Călin, Teodorescu Jana, Precup Georgeta, Șerban Mihaela.

Unele din lucrările reușite se și publică în acest număr al revistei, iar altele se vor publica într-un număr viitor.

Poezia elevului Călin Dan (clasa a VII-a) a reușit și la faza pe județ, ajungînd să concureze la faza finală.

În același timp, la un alt concurs, acela la desen, a reușit la faza pe județ elevul Pozner Octavian, din clasa a VII-a C.

★

— Unii cu poezia, alții cu desenul, iar un grup de elevi dintre cei mai tineri — cu gimnastica. Elevii Ciocoi T., Ciocoi F., Stepan I., Kenes R., Stepan S., Morariu Al. s-au calificat pentru faza finală în cadrul campionatelor de gimnastică „școli generale”. Firește că elevele Cîlcă Dorina, Bodin R., Sacagiu V., Tătaru G., Hălmăgean E., Indrieș R. nu puteau să nu aibă aceleași rezultate cu colegii lor.

★

— În luna martie s-au împlinit 210 ani de la m. arta lui Händel. Cu prilejul acesta, în sala festivă a liceului a fost dat un festival

închinat marelui compozitor. Elevii Timbal Dan, Halasz Alexandru, Mîndru Răzvan, Blej David, Matioc Adrian și Lupescu Elisabeta au interpretat o Sarabandă, o Gîgă, o Arie precum și arii și corale din operele și oratoriile lui Händel. E adevărat, în sală se găseau mai puțini elevi decît se găsesc de obicei pe un stadion. De altfel, muzica aceasta nu se aude decît dacă e liniște în sală...

★

— Îndrăgînd aerul liber și mișcarea, o echipă formată din elevele Kabat M., Krista M. Halasz O., Micșa L., Bodin A. și Stoian R. au cîștigat la faza oraș al „pentatlonului școlar”, calificîndu-se pentru faza superioară.

O altă echipă, formată din elevele Cruceanu C., Erdödi I., Petcov A., Drăghescu L., Olah E., Nemann E. Bogdan A. și Marcu O. s-au calificat pentru faza „zonă” la baschet-fete, în-cit vor concura cu cele mai bune echipe de școlari-juniori II pe țară la Rîmnicu Vilcea.

★

— Cu preocupări foarte diferite, un elev s-a manifestat și ca „textier”. O știre de la emisiunile de televiziune: la festivalul de muzică ușoară de la Galați, orașul Arad a fost reprezentat printr-o compoziție, avînd un text de Florin Didilescu. Numele lui a mai apărut în paginile acestei reviste, de pildă în traducerea unor versuri de „muzică grea”...

— Zilele primăverii cheamă la concursuri și pe aceia care sînt „matematicienii”, „chimistii”, „fizicienii” și „literații” liceului.

Au reușit la faza județeană, calificîndu-se pentru cea republicană :

Română : Popovici Rodica, Olar Daniela, Roscaiu Voichița, din clasa a IX-a; Tătaru Gheorghe (clasa a XII-a).

Matematici : Munteanu Ioan, Matic Marius, Sernath Iosif, Călușeru Lucia (clasa a IX-a); Rozenblau Tiberiu (clasa a X-a); Bisz Ștefan (clasa a XI-a); Boscaiu Voicu, Disz Adriana, Dragomir Sorin, Brădean Vioarel (clasa a XII-a).

Fizică : Anghel Alexandru, Necula Ion (cl. a X-a); Ciorău Petru (cl. a XII-a).

Chimie : Buth Vasile (cl. a IX-a); Tomasko Francisc (cl. a X-a); Pleș Iudita, Cetățean Petru, Teader Emilia (cl. a XI-a).



— În luna mai, la București s-a ținut faza republicană a concursului (olimpiadelor), iar dîntre cei care au participat, s-au întors cu geamantanele mai grele doi elevi :

La matematică : Boscaiu Voicu (cl. a XII-a) premiul III,

Munteanu Voicu (cl. a XII-a) mențiune.

La fizică : Anghel Alexandru (cl. a X-a) mențiune,

Ciorău Petru (cl. a XII-a) mențiune.

La chimie : Jitaru Zamfir (cl. a XI-a) mențiune,

Tomasko Francisc (cl. a X-a) mențiune.



— Concursurile au trecut, munca se continuă; unii însă o continuă în cercurile pe specialități. De pildă, la cercul literar al clasei a X-a s-au desfășurat activitățile în două direc-

ții : a) studierea variantelor poemului „Luceafărul”, pe baza textului publicat de Perpessicus; b) deprinderea de a întocmi o bibliografie. În vederea realizării obiectivului din urmă, elevii cercului a avut o temă dată, și au căutat în fișierul bibliotecii titlurile care corespund, apoi au luat citeva din studiile cu privire la tema dată, să extragă de acolo titlurile care par interesante, iar la urmă au cercetat în nr. 12 al revistei „Viața românească” articolele corespunzătoare temei stabilite.



— Elevul Michael Iovin, după colaborarea sa ca desenator și ca poet (iar cititorii au putut releva pateticul, finețea și originalitatea lui) a luat acum inițiativa unei anchete, — publicată în corpul revistei. Dovedește simțul răspunderii și dragostea cu care urmărește îmbunătățirea continuă a revistei.



— O greșeală din numărul trecut : poezia de la pagina 12 e tradusă de Lengyel Elisabeta, nu cum s-a publicat.



— Revista noastră intră în vacanță. Așteptăm la toamnă o recoltă bogată de material folcloric, creații originale, desene, ca și sugestii pentru îmbunătățirea revistei.



La recenta competiție de tir de la Budapesta, elevul Safta Ștefan din clasa a IX-a A s-a calificat pentru etapa europeană.

CHEMARE

Facem un apel călduros la elevii, părinții, absolvenții și toți prietenii învățămîntului românesc să ne dea colaborarea lor, să doneze ori să împrumute școlii :

a) caiete de școlari, teze, manuale școlare, — lucrări diverse care pot oglindi anii de școală;

b) fotografii care oglindesc activitatea școlară, figuri de absolvenți care fac cinste

culturii noastre și figuri de profesori care au format generații de cărturari;

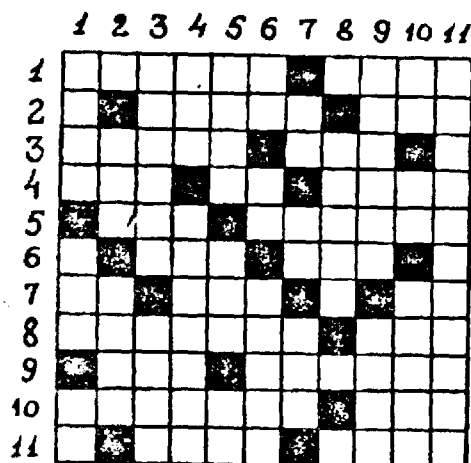
c) obiecte de artă populară (pe lemn, în lemn, ceramică, pământ ars, pe sticlă etc.);

d) tipărituri și manuscrise — indiferent de alfabetul folosit (cirilic ori latin), adică ziare, reviste, cărți și almanahuri,

e) Materiale privind viața și opera lui Ioan Slavici și Moise Nicoară.

Definiții

J. R. Săvinescu Traian clasa XII A



ORIZONTAL: 1. Ca o cizmă. — Cere bani. 2. Floarea din vas. — Trece pe lângă poartă. 3. Copii (sing.) — 1 Mai! 4. Fire cu fire. — Divan ad-hoc! 5. Bluză din piele! — Translator surd-mut. — Pere! 6. A pune suflet la lucru. 7. Una cu unt! — Mai mult decât de rind. 8. Umblă cu cortul (fem. pl.) — Stă-n poartă (pl.) 9. Aleși dintre cei buni. — Iși caută oia. — Un vas mai mic. 10. În colțuri. — O sută la leu.

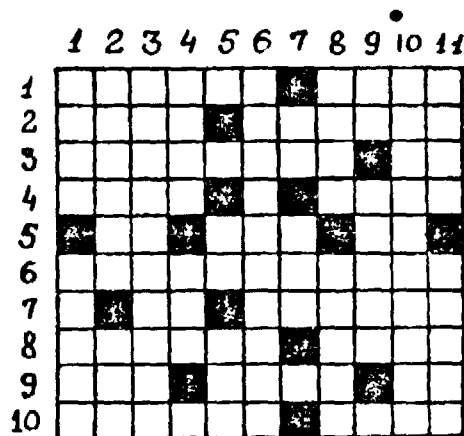
VERTICAL: 1. Cu riuri de lapte. — Cale! 2. Leac pentru drac. — Cel de-aici. 3. Grup vocal foarte sugestiv. 4. Fire de... poet. — La diateza pasivă. 5. Sint la modă! — Formată din stele cazatoare. 6. Iți face gura pungă. 7. Mirare sonoră. — E în frunte. 8. Căleat în picioare. — Te dă gata. 9. Un nume strălucitor. — Moartea frunzei! 10. Demn de luat în seamă. 11. Fac oferte (sing.) — Rupturi de lemn pentru rupturi.



.. Încă o frază și poți încheia teza !

Războaiele punice

Crișan Eugen clasa a X-a A



ORIZONTAL: 1. Fortificație română. — Nimic mai mult. 2. Flanc al unei armate. — Stol de albine. 3. Numele antic al fluviului Tago, din Spania. — Măsură a timpului (pl.) 4. Organizația Națiunilor Unite. — Conjunție. — Fluviu fixat după primul război punic, ca hotar între posesiunile Romei și ale Cartaginei 5. Cartagina! — General roman, care l-a făcut pe Hanibal să exclame: "... și romanii au Hanibalul lor". 6. Întepat! — A ... cu asalt o cetate. 7. Hadria! — Gades! — Notă muzicală. 8. Mercenar din oastea lui Hanibal, care l-a ucis pe generalul Flaminius, în lupta de la lacul Trasimene, din anul 217 î.e.n. — Personaj biblic. 9. Obieci — Uneltire (pl.) 10. Mișcare tactică pe cîmpul de luptă. — Apă curgătoare. 11. Mijloc de transport animal. — Personaj legendar.

VERTICAL: 1. Autorul moral al distrugerii Cartaginei, în cel de-al treilea război punic (149—146 î.e.n.) — Fluviu în Italia. — Militar roman! 2. Are 365 de zile (pl.) — A construi. 3. Cetate aliată Romei, a cărei cucerire de către Hanibal, în 219 î.e.n., a dus la izbucnirea celui de-al doilea război punic. — Masa de seară. 4. Trupe! Insulele lângă care Lutatius Catulus obține o victorie decisivă asupra punilor, într-o luptă navală din anul 241 î.e.n. 5. Așa cum e o luptă, cu ... — Se foloseau la înălțarea palisadelor (sing.) — Fluviu Tibru! 6. Trupa în ariergarda! — Interjecție de ... căldură. — De vi (masc.) 7. Cannae! — Asalt! — Drator! 8. Cuvinte încrucișate. 9. Riu pe ale cărui maluri a avut loc în anul 218 î.e.n., una dintre primele ciocniri dintre romani și puni. — Nici azi, nici mâine. 10. Eu, mai demult. — Rugul în flăcări! — Ceca ce alcătuiesc solii. 11. Istoric roman, care a comentat aceste războaie (2 cuv.)

Dicționar: BIAS;

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Redactor șef : prof. Ioan Antone

Secretar de redacție : prof. Martin Naht

Redactori pentru partea literară : prof. Ileana
Bucurescu, Pascu Ursu, elevii Florin Did-
lescu, E. Enescu, Sonia Maderer :

Redactori pentru partea științifică : prof. Iustin
Cornea, prof. Gligor Groza, elevii Voicu
Boșcaiu, Ionel Pătru, Al. Anghel.

Redactori pentru partea grafică : prof. Iulian
Toader, elevii Cornelia Săcui, Michael Io-
vin, Iașchevici Cornel.
